

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra českého jazyka a literatury

Bakalářská práce

Tereza Tylová

**Projekt Celé Česko čte dětem a jeho implementace
v mateřských školách olomouckého regionu**

Olomouc 2019

vedoucí práce: Mgr. Milan Polák, Ph.D.

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci zpracovala sama a uvedla v ní všechny použité zdroje a literaturu, jež je uvedena v seznamu literatury.

V Olomouci dne 8. března 2019

Tereza Tylová

PODĚKOVÁNÍ

Mé největší poděkování patří mému vedoucímu práce Mgr. Milanu Polákovi, Ph.D., za ochotu, vstřícnost, trpělivost a vždy optimistický přístup, který mě motivoval k úspěšnému dokončení bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat Mgr. Evě Katrušákové za sdílení informací o projektu Celé Česko čte dětem. A v poslední řadě patří mé poděkování Radmile Mrázkové, díky níž jsem mohla projekt zrealizovat.

ÚVOD	4
TEORETICKÁ ČÁST	5
1 PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ.....	5
1.1 Vymezení pojmu předškolního vzdělávání	5
1.1.1 Cíle předškolního vzdělávání	5
1.1.2 Organizační formy v předškolním vzdělávání.....	6
1.1.3 Metody a didaktické zásady v předškolním vzdělávání	7
2 OSOBNOST UČITELE	10
2.1 Kdo je učitel: vymezení pojmu	10
2.1.1 Osobnost učitele v mateřské škole.....	10
2.1.2 Role učitele mateřské školy v předškolním vzdělávání.....	11
2.1.3 Profesní kompetence učitele mateřské školy.....	14
3 ČTENÁŘSKÁ PREGRAMOTNOST	16
3.1 Vymezení pojmu čtenářská pregramotnost	16
3.2 Rozvoj čtenářské gramotnosti v mateřské škole	16
4 RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	18
4.1 Předškolní vzdělávání a Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání.....	18
4.2 Čtenářská pregramotnost v Rámcově vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání	19
5 PROJEKT CELÉ ČESKO ČTE DĚTEM	21
5.1 Vznik a cíle projektu	21
5.2 Práce projektu v mateřských školách	22
PRAKTICKÁ ČÁST	24
6 STANOVENÍ PROBLÉMU.....	24
6.1 Stanovení cílů.....	24
6.2 Formulace předpokladů.....	24
7 METODIKA PRÁCE.....	25
7.1 Metodika práce.....	25
7.2 Charakteristika vzorku respondentů	25
8 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	27
9 REALIZACE PROJEKTU	42
9.1 Místo	42
9.2 Cíl projektu	43
9.2.1 První cíl: Celková ukázka projektu v praxi	43
9.2.2 Druhý cíl: Propojení tří generací pomocí četby.....	43
9.2.3 Třetí cíl: Lásky k literatuře a četbě	43
9.3 Obsah projektu a jeho příprava	43
9.3.1 Představení projektu p. učitelce.....	43
9.3.2 Představení projektu seniorům	43
9.3.3 Realizace projektu	44
9.3.4 Zhodnocení.....	44
9.4 Realizace projektu.....	44

9.4.1	Popis projektu a jeho harmonogram.....	44
9.4.2	Cíle plnění v rámci celého týdne	44
9.4.3	Pondělí.....	47
9.4.4	Úterý.....	48
9.4.5	Středa.....	49
9.4.6	Čtvrtek.....	50
9.4.7	Pátek.....	51
10	DISKUSE.....	52
11	ZÁVĚR.....	54
12	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	55
	INTERNETOVÉ ZDROJE	56
	OSTATNÍ ZDOJE.....	56

ÚVOD

Čtení knih patří již od pradávna k součásti našeho života. Bohužel dnešní doba není úzce spjata s literaturou, nýbrž se od ní odklání. Knihu nahradily moderní technologie, jako jsou čtečky, mobily, televize, DVD přehrávače, audio knihy a další technické vynálezy. Právě proto jsem si vybrala téma, jež se zabývá čtením. Zaměřuji se na děti předškolního věku a myslím si, že pěstovat lásku k literatuře musíme již od nejtělejšího věku. Ukazovat knihy, číst dětem, dát jim možnost poznat to, co kniha nabízí. Díky projektům, jež se v České republice realizují, můžeme dětem ukázat, že čtení nemusí být nutné zlo, ale zábava, potěšení a relaxace. Čím více budeme působit na děti, tím působíme i na jejich rodiče a máme větší šanci dosáhnout vyšších cílů.

Bakalářská práce je koncipována do dvou částí, teoretické a praktické. Cílem teoretické části je charakterizovat současné předškolní vzdělávání, osobnost učitele v mateřské škole, jeho role a profesní kompetence. Dalšími cíli jsou definice pojmu čtenářská pregramotnost a její rozvoj v mateřské škole a rodině a vymezení Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Na závěr teoretické části uvedeme informace o projektu *Celé Česko čte dětem*.

V praktické části jsem si stanovila tři cíle. Nejprve jsem se pokusila pomocí dotazníkového šetření zmonitorovat povědomí o projektu *Celé Česko čte dětem* mezi učitelkami mateřských škol a jejich případné zapojení do projektu. Druhý cíl se věnuje uchopení a ukázce týdenního zpracování projektu *Babička a dědeček* do školky v konkrétní mateřské škole. Třetí cíl navazuje na cíl druhý, a tím je zapojení vybrané mateřské školy do projektu *Celé Česko čte dětem*.

TEORETICKÁ ČÁST

1 PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

1.1 Vymezení pojmu předškolního vzdělávání

Předškolní vzdělávání řadíme do výchovně vzdělávací soustavy. Zařazujeme jej z hlediska vývojového k raným stupňům vzdělávání. Zde se řídíme rozdělením na mladší předškolní věk a starší předškolní věk. v předškolním vzdělávání se již setkáváme s raným předškolním věkem, jenž je od narození do tří let dítěte. Starší školní věk vymezuje věkem od tří do šesti let (Průcha, Koťátková, 2013).

Preprimární vzdělávání je součástí celoživotního vzdělávání. Vzdělávání probíhá pomocí osvojování si klíčových kompetencí, které jsou nezbytné pro život jedince a na nichž závisí další kvalitní rozvoj dítěte. Dítě nabývá a rozšiřuje poznatky, čerpá a vylepšuje své dovednosti a schopnosti. Cíleně formulujeme postoje dítěte (Šmelová, 2004).

1.1.1 Cíle předškolního vzdělávání

Cíle předškolního vzdělávání jsou uvedeny v mnoha závazných dokumentech pro preprimární vzdělávání, mezi něž řadíme Školský zákon a Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Tyto dva dokumenty jsou pro nás nejzávažnějšími dokumenty, kterými se musíme řídit.

„Předškolní vzdělávání podporuje rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů“ (Školský zákon, Riegel, 2014). Předškolní vzdělávání považujeme za základní kameny pro budování dalšího stupně vzdělávání. Pomáhá nám srovnat nerovnoměrnosti ve vývoji dítěte, než nastoupí do základního vzdělávání, a skýtá speciálně pedagogickou péči pro děti se speciálně vzdělávacími potřebami (Riegel, 2014).

Hlavní cíle předškolního vzdělávání řadíme do tří bodů. První – rozvoj dítěte a jeho schopnosti učení. Druhý – osvojit si základy hodnot, na nichž je založena naše společnost. Třetí – získat osobní samostatnost a schopnost projevit se jako samostatná osobnost působící ve svém okolí (Šmelová, 2004). Nyní jsme si vymezili rámcové cíle, jež obsahují všeobecné záměry předškolního vzdělávání. V RVP PV jsou stanoveny čtyři cílové kategorie. První kategorie náleží hlavním cílům, pod ně řadíme klíčové kompetence, ty představují vý-

stupy. Pod klíčovými kompetencemi se ve stejné linii dělí dílčí vzdělávací cíle a dílčí výstupy, to jsou dovednosti, poznatky, postoje a hodnoty, jež odpovídají dílčím cílům (Šmelová, Prášilová, 2018).

„Schéma posloupnosti kategorií cílů u hlediska obecnosti cílů“ (Šmelová, Prášilová, 2018).

1.1.2 Organizační formy v předškolním vzdělávání

Kvalitní práce s dětmi závisí nejen na správně nastavených cílech, zvolených prostředcích, metodách, ale také na volbě organizačních forem. S organizačními formami úzce souvisí celková organizace dne v mateřské škole, kterou si zde také rozebereme.

K organizačním formám se vyjadřuje mnoho autorů a každý z nich je rozčleňuje odlišně. My se zaměříme na organizační formy dle Vonkové, ale uvedeme si i rozdělení dvou dalších autorů, a to jsou Jarmila Skalková a Zdeněk Kalous.

V publikaci *Obecná didaktika* se Jarmila Skalková zmiňuje o těchto organizačních formách. Frontální vyučování v systému vyučovacích hodin. Skupinové a kooperativní vyučování. Individualizované a diferenciované vyučování. Systém různých organizačních forem uplatňovaný při realizaci projektů a integrovaných učebních celků. Domácí učební práce. (Skalková, 2007) Zdeněk Kalous se též zabývá organizačními formami výuky a do základního přehledu řadí tyto formy: individuální, hromadná (frontální), individualizovaná, diferenciovaná, skupinová a týmová (Kalous, 1995). Vonková z hlediska řízení učební činnosti žáků ve výuce zmiňuje tyto formy. Frontální (hromadná) – učitel působí na velkou skupinu žáků současně. Tato forma patří do nejběžnějšího způsobu organizace vyučování. Nyní do frontální metody zařazujeme i skupinové a párové vyučování, kdy dvojice či skupiny řeší zadané problémy a učitel hodnotí celkový výsledek obou či více žáků. Individuální formu chápeme tak, že učitel pracuje s jednotlivcem. Logopedie či rozvoj jemné motoriky. Poslední forma individualizovaná. Každé dítě pracuje samostatně a učitel pomáhá jednotlivci, pokud

o to požádá. Pedagog je tu pro všechny děti, to je rozdíl od individuální, kdy na učitele spadá jedno dítě. (Vališová, Kasíková, 2007)

Organizace dne v mateřské škole (Šmelová, Prášilová, 2018).

Ranní hry	volná hra dětí, hry dle zájmu činností dětí, didakticky cílená činnost
Ranní cvičení	krátké cvičení, hlavní TV jednotka
Svačina	
Řízená činnost	volná hra dětí, didakticky cílená činnost
Pobyt venku	
Oběd	
Odpočinek	dle potřeb dětí
Odpolední hry	volná hra dětí

1.1.3 Metody a didaktické zásady v předškolním vzdělávání

Metody a zásady jsou ve vzdělávacím procesu důležitými činiteli. Je velice důležité, jak s nimi pedagog pracuje a jak je komponuje do učebního procesu. Učitel by měl především znát děti, se kterými bude naplňovat vytyčené cíle, znát podmínky ve kterých pracuje a respektovat individuální zvláštnosti dětí.

V předškolním vzdělávání se nejvíce řídíme dle klasifikace metod podle Maňáka. Ten dělí metody do pěti kapitol, které dále rozpracovává.:

- Metody z hlediska pramene poznání a typů poznatků – aspekt didaktický.
- Metody z hlediska aktivity a samostatnosti žáků – aspekt psychologický.
- Metody z hlediska myšlenkových operací – aspekt logický.
- Varianty metod z hlediska fází výuky.
- Varianty metod z hlediska forem vzdělávání a prostředků – aspekt organizační (Maňák, 2003).

V mateřské škole se snažíme využívat dostatek metod. Didaktický proces pak není monotónní, stává se dynamickým, zábavnějším a podporujícím individualitu a osobnost dětí. Při práci s metodami učitel vychází z cílů, které si stanovil (Šmelová, Prášilová, 2018).

Didaktické zásady spolu s výchovně vzdělávacími cíli a základními zákonitostmi určují charakter vzdělávacího procesu. Didaktickým zásadám rozumíme jako obecným požadavkům, které se vztahují ke všem činitelům vzdělávání, k nimž patří pedagog a jeho činnost, metody, organizační formy, učivo i práce žáků (Šmelová, Prášilová, 2018). V dnešní době

nemáme počet ani pořadí didaktických zásad ucelen. Důležité je, jak pedagog s nimi pracuje, uvědomuje si návaznosti a souvislosti těchto zásad a umí je pozitivně a prakticky využít. Didaktické zásady bývají převážně prezentovány tímto souborem.

- **Zásada komplexního rozvoje osobnosti žáka**
U této zásady je nutné si uvědomit, že dítě vzděláváme ve všech složkách jeho osobnosti – kognitivní, postojové a psychomotorické.
- **Zásada vědeckosti**
Neustálé vzdělávání pedagoga, především v oblasti předškolního vzdělávání. Získávání a nalézání nových postupů, postojů a následná aplikace v praxi.
- **Zásada individuálního přístupu**
Tuto zásadu používáme především na základě pedagogické diagnostiky. Bereme v potaz individuální rozdíly a věkové zvláštnosti dětí. Předkládáme dětem stejnou činnost, ale na každé dítě klademe jinak vysoké nároky.
- **Zásada spojení teorie s praxí**
Dítě přichází do školy s určitými poznatky, ty by měl učitel znát a správné podporovat, nesprávné opravovat. Důležité je teoretické vědomosti aplikovat v praxi, vyzkoušet si je.
- **Zásada uvědomělosti a aktivity**
V této zásadě klademe důraz na aktivní účasti dětí ve vzdělávání. Dítě musí pochopit, kam směřuje, musí být přesvědčeno o správnosti postupu při vzdělávání, musí mít informace o svém snažení a má mít radost z hodnocení svých dosažených cílů. V MŠ s dětmi tvoříme řád a pravidla třídy, děti se podílejí na pravidlech a uvědomují si je.
- **Zásada názornosti**
Tuto zásadu zdůrazňují i velikáni po celá staletí. Snažíme se o co nejvíce názorných podnětů. Nejvíce se učíme zrakovým vnímáním, díky kterému získáváme 80 % informací, následuje sluchové vnímání s 12 %, hmat se podílí 5 %, zbytek pak 3 %.
- **Zásada přiměřenosti**
Zásada vyžaduje, aby učivo odpovídalo psychickému, somatickému a individuálnímu rozvoji dítěte v předškolním věku.

- Zásada soustavnosti

Učivo by mělo být strukturováno do logický návazného a postupného celku. Neměli bychom přecházet od jedné činnosti k úplně jiné. Pomocí integrovaných bloků souvisle přecházet od činnosti k činnosti.

- Zásada trvalosti a operativnosti.

Tato zásada předpokládá trvalé osvojení dovedností a vědomostí tak, aby je jedinci mohli využít v dalším vzdělávání i v sebevzdělávání (Kalhous, 1995).

2 OSOBNOST UČITELE

2.1 Kdo je učitel: vymezení pojmu

Učitelem nazýváme člověka, který vytrvale, odborně vzdělává a vychovává děti, mládež či dospělé. Učitel je hlavní složkou ve výchovném procesu – je jeho iniciátorem a organizátorem. Řídí svoji pedagogickou činnost, ale i činnost žáků tak, aby se podílela na výchově a vzdělání žáků a rozvoj jejich osobnosti (Kantorová, 2008).

Za důležitou podmínku úspěšné práce každého pedagoga se považuje jeho autorita. Neformální autorita vychází z přístupu k dětem, způsobilosti naslouchat a porozumět. Děti od pedagoga očekávají, že splní jejich přání, uspokojí potřeby, bude po nich chtít pouze to, co dokážou, bude laskavý, vstřícný a spravedlivý. K přirozené autoritě přispívá odborné vzdělání, řečové a specifické dovednosti, znalosti metod a prostředků předškolního vzdělávání a orientace ve vývojových, věkových a osobitých zvláštlostech předškolního období (Opravilová, 2016). Štefanovič naopak uvádí, že významné postavení učitele ve vzdělávacím procesu je podmíněno třemi okolnostmi.

- První je odborná pedagogická příprava, která staví výchovné vlivy učitele na vědecké podstaty a činí je cílevědomým a systematickým. Vede žáky k předem jasně vytyčenému cíli díky použití metod, forem a pedagogických opatření.
- Časové trvání učitele s žáky. Děti tráví ve škole většinu času spolu s pedagogem, jenž vede k dlouhodobému působení na dítě.
- Postoj žáků k výchovnému působení učitele. Učitel se stává pro dítě vzorem a dostává od pedagoga rady a informace, které děti berou velice vážně (Štefanovič, In Pardel, 1963).

2.1.1 Osobnost učitele v mateřské škole

Učitelova osobnost má ve vzdělávací a výchovné činnosti rozhodující úlohu. Předpokladem pozitivního vlivu na žáky je autorita pedagoga a vliv jeho osobnosti. Pedagog vzbuzuje obdiv u žáků především pozitivním a spravedlivým postojem k nim a teprve potom svými vědomostmi a pracovními schopnostmi, klidem a věcností (Kohoutek, 1996).

(Holeček, 2002, s. 11) popisuje osobnost učitele v těchto oblastech: „*Motivace k učitelskému povolání, charakterově-volní vlastnosti, dynamické vlastnosti, temperament, vlastnosti psychických procesů a stavů, výkonové vlastnosti, speciální schopnosti a dovednosti*

učitele. “ Musíme, ale upozornit, že uvedené rozdělení se může prolínat, a tak se oblasti často překrývají, jak to v humanitních vědách často bývá.

Zaměřím se pouze na několik oblastí osobnosti učitele. Nejvíce bych se věnovala typologii učitele, ke které se vyjadřuje více autorů. Zmíním obecně známou typologii a Jungovu typologii.

V případě pedagoga můžeme vycházet z Hippokratovy typologie. Tyto typy nesou názvy sangvinik, choleric, flegmatik a melancholik. „*Sangvinika charakterizuje rychlost, pohotovost, schopnost dělit pozornost, tolerantnost, životní optimismus, výřečnost, ale také menší schopnost udržet si patřičný pedagogický odstup*“ (Kantorová, 2008). Sangvinika také vnímáme, jako osobu společenskou, přátelskou, aktivní, vyrovnanou, rozhodnou a výřečnou, na druhé straně je sangvinik lhostejný, lehkomyšlný, často ovlivnitelný a nesoustředěný (Holeček, 2002). Choleric charakterizuje průbojnost, energičnost, nebojácnost a zásadovost. Bývá tvořivý, samostatný velmi aktivní a iniciativní. Může být tvrdohlavý, netrpělivý, nesnášenlivý, vzdorovitý (Kantorová, 2008). Cílem pro choleric může být naučit se více ovládat, nedávat příliš najevo své vnitřní emoce (Holeček, 2002) Flegmatika vnímáme jako klidného, rozvážného, trpělivého a zodpovědného člověka se smyslem pro spravedlnost. K jeho dalším vlastnostem patří pomalost, nerozhodnost, pasivnost a lenivost. Sebevýchovný úkol pro flegmatika je zvýšení pružnosti, aktivizace, rozvíjení tvořivosti (Holeček 2002). Posledním typem je melancholik, který bývá příliš citlivý, málo odvážný, unavitelný a nevyrovnaný (Kantorová, 2008). Jednotlivé typy se vzájemně mohou prolínat, tj. člověk není vyhraněný choleric, ale má v sobě i část jiného typu.

Jungova typologie předpokládá 2 typy lidí – extravert a introvert. Extravert je člověk družný, společenský, má hodně přátel, má potřebu být obklopen lidmi, se kterými si může povídat. Nemá rád čtení a studium. Má sklon k agresivitě, je bezstarostný, nenucený, optimistický a veselý. Introvert bývá opakem extraverta. Vnímáme ho jako klidného, nesmělého, zdrženlivého člověka, který se necítí dobře ve společenství lidí. Necítí se dobře ve vzrušujících situacích, bere vážně každodenní povinnosti a přísně kontroluje své city (Holeček 2002).

2.1.2 Role učitele mateřské školy v předškolním vzdělávání

Učitelé ve své praxi přijímají nové a specifické role, jež jsou mnoha autory různě chápány. Učitel si svoje role nevolí, jsou určovány funkcemi školy. Přizpůsobují se cílům, charakteru vzdělávací instituce a odrážejí profesní povinnosti a zodpovědnosti (Vašutová, 2004). Nynější pojetí učitele přímo souvisí s funkcí školy a profesním modelem učitelství. Zdůrazňuje se zde subjekto-objektová role učitele ve vzájemném působení žák-učitel. V mateřské škole to zna-

mená s dětmi a prostředím (Šmelová, Prášilová, 2018). Rozlišení pedagogických rolí v dnešní době je důsledkem zvýšení specializace profesních činností učitele. Následkem je individuální přístup k dítěti, jeho vzdělávání, učení a spolupráce s výchovnými partnery, jako jsou rodiče, výchovní poradci, psychologové. Proměna pedagogických rolí učitele je implikací nových poznatků o výchově a vzdělání (Vašutová, 2004).

Hartlová formuluje hlavní role učitele: inspirátor, facilitátor, konzultant. Učitel v mateřské škole jako inspirátor vytváří podmínky pro rozmach dítěte se zřetelem na jeho možnosti, zájmy a potřeby. Přijímá vývojová specifika dítěte předškolního věku a podporuje jeho přirozenou zvědavost. Facilitátor provádí dítě na cestě poznávání světa, podporuje dítě v chápání světa a vztahů v něm. Vytváří takové podmínky, které vedou dítě k přemýšlení, porozumění sobě samému, chápání sebe sama a vše kolem něj. Učitel jako konzultant má utvářet otevřené prostředí k přátelské komunikaci na základech vzájemné důvěry (Šmelová, 2006).

Podrobněji role pedagoga vypracovala Tomanová a Šmelová. Dle Tomanové je učitel v roli pečovatele. Chápe dětské potřeby bezpečí, úcty, lásky a důvěry a umí se do nich vcítit. Vede dítě k samoobslužným činnostem, péči o zdraví a k čistotě. Chrání dítě před nebezpečím a nabízí mu pomoc. Komunikace v duchu partnerství je rolí komunikátora, jenž je schopen navazovat vztah s dětmi, komunikovat a odpovídat na otázky. Další rolí je role učitele. Přibližuje dětem, jak poznávat světa a žít v něm, poznávat a chovat se v různých životních situacích. Zapadají sem specifické činnosti učitelů: projektování, diagnostika, motivace, hodnocení a další. V roli vůdce učitel dobrovolně spolupracuje s dalšími sportovními, kulturními institucemi, vše za spolupráce rodičů. Učitel v roli manažera řídí nejen chod mateřské školy, ale také třídy. Odhaluje přání a očekávání rodičů od mateřské školy, které pak vyhodnocuje a reaguje na ně. Role obhájce pracuje s Úmluvou práv a dítěte a zabezpečuje plnění těchto stanovených podmínek. v roli poradce dokáže pedagog odborně pomoci rodičům, kde jim nabízí řešení (Šmelová, Prášilová, 2018).

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání staví učitele dle Šmelové do těchto rolí:

Tabulka 2.1.2

<p>Role ochránce a poskytovatele odborné péče</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Pedagog obstarává odbornou péči. - Učitel vytváří pro dítě bezpečné prostředí, kde zažívají lásku, porozumění, pocity štěstí a pohody.
<p>Role zprostředkovatele poznatků a zkušeností</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zprostředkovává znalosti a zařazuje je do kurikula předškolního vzdělávání a do chodu mateřské školy. - Při práci používá vhodné metody a postupy. - Pedagog vytváří takové podmínky, ve kterých dětem zprostředkovává získané zkušenosti.
<p>Role poradce a iniciátora</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Učitel se stává průvodcem na cestě za poznáním, umožňuje dítěti poznávat svět. - Konzultuje výchovné a vzdělávací situace v mateřské škole. - Pedagog radí dítěti při řešení různých životních situacích. - K osvojení si nových vědomostí, dovedností a správných postojů vytváří učitel vhodné podmínky.
<p>Role manažera</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Učitel pracuje s Rámcovým vzdělávacím programem. - Spolupracuje při tvorbě školního a třídního vzdělávacího programu, který vychází z RVP PV - Pedagog vytváří pomůcky, a využívá vhodné hodnotící nástroje. - Učitel dokáže improvizovat a flexibilně reagovat na nově přichozí podmínky, zdokonaluje vzdělávání.
<p>Role diagnostika a klinika</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Učitel vymezuje zájmy potřeby dětí, s nimiž dále pracuje. - Na základě pedagogické diagnostiky učitel hodnotí rozvoj osobnosti dítěte.

	<ul style="list-style-type: none"> - Učitel je v blízkém kontaktu s rodiči, svými kolegy a ostatními partnery školy. - Zasahuje v dětský prospěch.
--	--

Role učitele chápeme jako proměnné v souvislosti změn v práci a proměnlivých celospolečenských požadavků. (Šmelová, 2006)

2.1.3 Profesionální kompetence učitele mateřské školy

Koncept kompetence je mnohým autory označován jako „módní“ a je mu často vyčítáno, že se neliší od profesních znalostí a dovedností. Můžeme tedy říci, že vzhledem k různým přístupům autorů, kteří se touto otázkou zabývají, se kompetence učitele stává komplikovaným pojmem (Vašutová, 2004) Utváření kompetencí je celoživotní proces, který vede k začlenění jedince do společnosti, zachování osobní nezávislosti a schopnosti a pracovat v běžných předvídatelných i nepředvídatelných situacích v životě. Cílem kompetence je dosáhnout toho, aby se všichni občané stali fungujícími členy společnosti. (Šmelová 2006)

Osobnostní kompetence učitele (tvořivost, odpovědnost, umění řešit problémy, týmová práce) a profesionální kompetence učitele (znalost předmětu, komunikativní, řídicí, diagnostické kompetence) jsou uváděny jako hlavní kompetence učitele. V obecnější rovině pracujeme s kompetencí ke komunikaci a kompetencí ke spolupráci. Učitel by měl umět naslouchat, jasně se vyjadřovat, opakovat, vnímat neverbální sdělení. Kompetence k řešení problémů a tvořivosti. V této kompetenci rozpoznáváme problém a tvořivě jej řešíme. Kompetence samostatnosti a výkonnosti. Učitel samostatně plánuje, realizuje a kontroluje svoji práci. Kompetence k odpovědnosti a spolehlivosti. Kompetence k myšlení učení. Pedagog řídí vlastní učení a myslí systémově. Kompetence ke zdůvodnění a hodnocení. Tato kompetence zahrnuje zdůvodnění a kritické posouzení vlastní práce, ale i společné a cizí práce. (Budinská, 2012)

„V rámci projektu MŠMT ČR „Podpora práce učitelů“ (2001) byl jedním z výstupů návrhu profesního standardu pro učitele mateřských škol, který stanovuje klíčové kompetence pro vstup do profese“ (Šmelová 2006). V celostním a integrujícím přístupu byly stanoveny tyto oblasti. Kompetence předmětová. Učitel má osvojeny literární, jazykové, matematicko-přírodovědné a vlastivědné znalosti. Má teoretické znalosti, ovládá praktické činnosti v předmětových oblastech. Ovládá informační a komunikační technologie. Kompetence didaktická a psychodidaktická. Zvládá základní alternativní vzdělávací postupy v harmonii s psychologickými, sociálními a příčinnými aspekty procesu poznávání v předškolním věku. Pracuje s RVP PV a využívá jej při vytváření projektů vzhledem k individuálním zvláštnostem dětí. Kompetence pedagogická. Učitel uspokojuje potřeby dětí, učí děti situačním učením

a pomocí hry, dokáže zhodnotit dítě dle úrovně dané činnosti, zná práva dětí. Kompetence diagnostická a intervenční. Používá prostředky pedagogické diagnostiky na základě individuálních a vývojových zvláštností dítěte, posoudí zdravotní stav dítěte, diagnostikuje sociální vztahy ve skupině, dokáže rozpoznat patologické jevy ve skupině, umí poradit. Kompetence sociálním psychosociální a komunikativní. Utváří podnětné sociální prostředí, působí na rozvíjení pozitivních vztahů ve skupině, uplatňuje efektivní způsob komunikace s rodiči. Kompetence manažerská a normativní. Učitel má základní znalosti o právních dokumentech zákonech vztahujících se k výkonu jeho profese, ví, na jakých procesech funguje škola, ovládá základní administrativní úkony.

Kompetence profesně a osobnostně kultivující. Všeobecný rozhled, vystupuje reprezentativně, má osobnostní předpoklady pro spolupráci s kolegy, umí se zhodnotit, chce se rozvíjet, reflektuje zájmy a potřeby dětí. (Šmelová, 2006)

3 ČTENÁŘSKÁ PREGRAMOTNOST

3.1 Vymezení pojmu čtenářská pregramotnost

Obraz základního vzdělávání se zpravidla pojí o osvojování si čtení a psaní. Šestileté dítě se těší do školy, kde se naučí číst a psát. Jedním z hlavních předmětů je právě výuka mateřského jazyka a s ním spojené čtení a psaní. Zvládnutí čtení a psaní vždy bylo a stále je dominantní složkou základního vzdělávání. Osvojení si čtení a psaní v takto nízkém věku vede k pozdějšímu komplexnímu vzdělávání. Veškeré učivo je vystavěno na umění čtení a psaní (Kolláriková, Pupala, 2001). Mateřská škola hraje velmi významnou roli v rozvoji čtenářské gramotnosti. Zapojuje dítě do kolektivu ostatních dětí, pomáhá mu vybudovat si místo v kolektivu, respektovat potřeby ostatních dětí a spolu s tím souvisí rozvoj komunikace na jiné úrovni než s matkou. V mateřské škole vedeme děti ke čtení. V předškolním vzdělávání nehovoříme o čtenářské gramotnosti, protože děti nezvládají plynule číst, i když jednotlivá písmena poznají či dokáží napsat. Hovoříme tedy o čtenářské pregramotnosti, v rámci níž u dítěte rozvíjíme schopnosti, dovednosti a vědomosti. Trénujeme pozornost, soustředění, paměť, která bude potřeba při čtení. Dítě připravujeme na porozumění textu při čtení, překonání prvotních obtíží, plynulé čtení, kladný vztah ke čtení, sdílení prožitků z četby, vztah ke knize. Učíme ho, aby umělo využít nabytých poznatků a vědomostí. Musíme si tedy uvědomit, že pouze čtení a psaní není přípravou pro rozvoj čtenářské gramotnosti, ale závisí hlavně na rozpoznání detailů, rozpoznání písmene mezi ostatními, schopnosti rozeznat jednotlivé zvuky apod. (Tomášková, 2015).

3.2 Rozvoj čtenářské gramotnosti v mateřské škole

Při rozvoji gramotnosti musíme brát v úvahu věk dětí, jejich vývoj, jež pospali osobnosti jako je Vygotsky, Piaget, Owen. Dále je důležité respektovat individuální zvláštnosti dětí. Není uvedeno věkem, kdy má dítě umět číst a psát, ale klademe důraz gramotnost jako takovou (Kolláriková, Pupala, 2001).

„Mateřská škola by měla zajistit čtenářsky podnětné prostředí, aby správným směrem rozvíjela budoucího čtenáře s kladným vztahem ke knihám a ke čtení. Ve své činnosti by měla postupovat tak, aby dítě harmonicky rozvíjela a připravovala na vstup do školy“ (Tomášková, 2015).

Dětem je potřeba pravidelně číst a předčítat. V dnešní době děti nemají příliš velký přístup ke knize, ale spíše k TV a CD. Tomu by se učitelka měla vyvarovat. Pouze čtení před

spaním nestačí, dítě pak nemá čas o textu přemýšlet, nemůže si nechat vysvětlit slova, kterým nerozumí. Předčítání je velice důležité, a to z těchto hledisek: vede k lásce ke knize a čtení, rozvoji dětské představivosti a fantazie, myšlení, řeči, rozvoji aktivních a pasivních slov, učení se posloupnosti a soustavnosti, nepřeskakování slov v knize, rozvoji pozornosti, rozvoji zrakové a sluchové paměti. V mateřské škole by měly děti mít malou knihovnu s dětskými knihami. Knihy by měly být v dosahu všech dětí a přístup do knihovny by měl být neomezený. Knihy by měly mít zastoupeny ve všech žánrech – od pohádek po encyklopedie. Vhodné je zařídit psací a čtenářské koutky ve třídách a seznámit děti s knihovnou a obchody, kde se dají knihy koupit. Mezi osvědčené způsoby patří zapojení rodičů do chodu mateřské školy. Rodiče mohou předčítat dětem, zdramatizovat pohádku či zahrát loutkové divadlo. Je dobré si s dětmi povídat i o tom, jak kniha vzniká, jak se vyrábí, zkusit knihu také vyrobit. Zkoušíme dávat dětem úkoly, například aby vymyslely pohádku. Dítě pak o pohádce přemýšlí, čímž rozvíjí fantazii, představivost, ale i vytváří posloupný děj. Velice častá je dramatizace pohádek, jež vede ke spolupráci a utváření sociálních vztahů. Doporučuje se návštěva divadla, kde se děti dozví popis, kde je hlediště, pódium atp. Televizi v mateřské škole bychom neměli používat příliš často. Děti jsou při jejím sledování pasivní a nedochází k rozvoji slovní zásoby, nerozvíjí se fantazie a vyjadřovací schopnosti (Tomášková, 2015).

4 RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

4.1 Předškolní vzdělávání a Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání se řídí Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání. RVP PV vymezuje „*hlavní požadavky, podmínky a pravidla pro institucionální vzdělávání dětí předškolního věku. Tato pravidla se vztahují na pedagogické činnosti probíhající ve vzdělávacích institucích zařazených do sítě škol a školských zařízení*“ (RVP PV 2018).

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání akceptuje přirozená vývojová specifika dětí předškolního věku a projektuje je do obsahu, forem a metod jejich vzdělávání. Umožňovat rozvoj a vzdělávání každého jednotlivého dítěte v rozsahu jeho osobních možností a potřeb. Zaměřuje se na zhotovení klíčových kompetencí dosažitelných v období předškolního vzdělávání. Vymezuje kvalitu předškolního vzdělávání z hlediska cílů, podmínek, obsahu i výsledků. Zajišťuje srovnatelnou pedagogickou účinnost. Vytváří prostor pro rozvoj různých programů dle individuální potřeby každé mateřské školy. Umožňuje využívat různé formy, metody vzdělávání a přizpůsobovat vzdělávání konkrétním regionálním i místním podmínkám, možnostem a potřebám. Určuje rámcová kritéria, která jsou využitelná pro vnitřní i vnější evaluaci mateřské školy i poskytovaného vzdělávání (RVP PV 2018).

RVP PV pracuje se čtyřmi cílovými kategoriemi, ve kterých stanovujeme cíle v podobě záměrů a cíle v podobě výstupů. Nejdříve v úrovni obecné a následně v úrovni oblastní. Mezi tyto cílové kategorie, jež jsou úzce provázané a vzájemně spolu korespondují, patří rámcové cíle, klíčové kompetence, dílčí cíle a dílčí výstupy. Při stanovení záměrů vede spolehlivě k dosažení výstupů. Rámcové vzdělávací cíle rozvíjí dítě po stránce fyzické, psychické i sociální a vede dítě tak, aby na konci předškolního vzdělávání bylo schopné se zapojit do života a zvládat takové situace, které ho v životě mohou potkat. Cíle vedou k osvojení si norem a hodnot naší společnosti a je vedeno k samostatnosti a schopnosti se projevit jako samostatná osobnost. Klíčové kompetence chápeme jako vzdělávací cílovou kategorii vystiženou v podobě výstupů. Jsou to soubory předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot. v předškolním vzdělávání jsou klíčové kompetence k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, činnostní a občanské. Dílčí cíle vyjadřují jasné záměry příslušející k dané oblasti (biologická, psychologická, interpersonální, sociálně-

kulturní a environmentální). Dílčí výstupy jsou poznatky, dovednosti, postoje a hodnoty, které odpovídají dílčím cílům. Vzdělávací obsah v mateřské škole je stěžejním prostředkem vzdělávání dítěte. Je vymezen tak, aby vedl k naplňování vzdělávacích záměrů a cílů. Představuje kompaktní, vnitřně svázaný celek. Učivo, které je nahrazeno pojmem vzdělávací nabídka, vyjadřujeme v podobě činností (RVP PV 2018).

4.2 Čtenářská pregramotnost v Rámcově vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání

Předčtenářskou gramotnost v rámcově vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání přímo nenajdeme. Je zahrnuta v podoblasti Dítě a jeho psychika, ale jelikož se všechny vzdělávací oblasti alespoň částečně prolínají, můžeme ji zapojit i k pohybovým dovednostem. Vzdělávací oblasti, kterých je pět, nazýváme Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost a Dítě a svět. Jsou sepsány srozumitelně, aby s jejich obsahem mohl učitel dále pracovat. Každá z oblastí zařazuje tyto propojené kategorie: dílčí cíle neboli záměry, vzdělávací nabídku a očekávané výstupy (předpokládané výsledky). Vzdělávací nabídku chápeme jako prostředek vzdělávání. Označujeme ji jako souhrn praktických, intelektových činností, příležitostí, které jsou vhodné k naplnění cílů a výstupů. Očekávané výstupy jsou dosažitelné a jsou formulovány do takzvaných kompetencí. Dosažení očekávaných výstupů není pro dítě povinné. (RVP PV 2018)

Do předčtenářské gramotnosti v mateřské škole zařazujeme v první řadě prvopočáteční čtení a psaní. Na počátky psaní se nejvíce zaměřujeme v oblasti Dítě a jeho tělo. Cílem této oblasti pro učitele je, aby stimuloval a podporoval růst a neurosvalový vývoj jedince, učil sebeobslužným dovednostem, podporoval rozvoj jeho pohybových i manipulačních dovedností. Učitel u dítěte podporuje rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé a jemné motoriky, kam patří rozsah pohybu, dýchání, souznění ruky a oka. Dále podporuje rozvíjení všech smyslů a osvojení si přiměřených praktických dovedností. Učitel dítěti nabízí manipulační činnosti. Sem zařazujeme práci s předměty, pomůckami, nástroji atd. Hudební a hudebně pohybové hry a činnosti, konstruktivní a grafické činnosti, které nenásilně dítě připravují na čtení a psaní. Z očekávaných výstupů uvedeme předně sladit pohyb s rytmem a hudbou, ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku a zacházet s běžnými předměty denní potřeby. Na naší cestě za cílem nás mohou ohrozit některá rizika. Jedná se hlavně o nerespektování tělesných a smyslových předpokladů pohybových možností

jednotlivých dětí, nedostatek řízených aktivit, které vedou ke zvládnutí nových pohybových dovedností. (RVP PV 2018)

Oblast dítě a jeho psychika zahrnuje tři podoblasti. Pro předčtenářskou gramotnost je stěžejní podoblast Jazyk a řeč, kde učitel u dítěte rozvíjí jeho intelekt, řeč a jazyk. Do dílčích vzdělávacích cílů zařazujeme rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (naslouchání, pochopení, vnímání) i produktivních (výslovnosti, vyjadřování, verbálního projevu). Získání některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní. Rozvoj řečových dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu. Učitel nabídne dítěti sluchové a rytmické hry, hry se slovy, říkanky, hádanky, vokální činnosti. Dělají se společné diskuse, rozhovory, jednotlivé i skupinové konverzace (vyprávění příběhů, pohádek, prožitků dle fantazie, kreslené předlohy i dle skutečnosti. Jak další nabídku zařazujeme komentování zážitků a aktivit, vyřizování krátkých zpráv, samostatný projev, poslech pohádek, filmů, divadel, grafické napodobení symbolů, tvarů, čísel a písmen, prohlížení knížek. Dítě na konci předškolního vzdělávání zpravidla dokáže správně vyslovovat, pojmenovat většinu věcí, kterými je obklopeno, vyjadřovat své myšlenky, přání, pocity, řídit rozhovor, porozumět slyšenému, správně formulovat otázky, učit se z paměti krátké texty a sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech. Zvládá utvořit jednoduchý rým, sledovat očima zleva doprava, poznat některá písmena a číslice, popř. slova, poznat napsané své jméno, projevovat zájem o knížky. Za riziko můžeme považovat chudé komunikační prostředí, nedostatek příležitosti k samostatným řečovým projevům dítěte, špatný jazykový vzor, nerespektování dítěte, nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházejících čtení a psaní, omezený přístup ke knížkám. (RVP PV 2018)

5 PROJEKT CELÉ ČESKO ČTE DĚTEM

„Čtěme dětem 20 minut denně. Každý den!“ Tak zní heslo projektu *Celé Česko čte dětem*.

5.1 Vznik a cíle projektu

Český projekt vznikl v roce 2006, kdy magistra Eva Katrušáková zakládá neziskovou organizaci *Celé Česko čte dětem*. Za založením projektu stála láska k literatuře, kterou paní Katrušáková studovala, mateřství a obrovské nadšení do čtení, které jí bylo díky rodině velice blízké. Rodina žila a stále žije v Českém Těšíně u hranic s Polskem. Zde ji upoutal projekt *Cala Polska czyta dzieciom* v překladu *Celé Polsko čte dětem*. Tento projekt se inspiroval knihou Jima Trelease *The Read-Aloud Handbook*, v překladu *Učebnice předčítání*. Cílem této knihy, jež se stala akademickou příručkou, je upozornit na důležitost předčítání dětem. Zdůrazňuje, že předčítání rozvíjí mozek dětí. Můžeme proto říct, že projekt *Celé Česko čte dětem* je rovněž inspirován knihou Jima Trelease. Bohužel kniha nebyla v českém ani polském překladu nikdy vydána.

„Bez ohledu na to, kolik máš práce, ta nejdůležitější věc, kterou můžeš učinit pro budoucnost svého dítěte, je kromě projevů lásky a objímání také každodenní hlasité předčítání a radikální omezení televize“ (Jim Trelease, "The Read-Aloud Handbook", *Učebnice předčítání*).

Cílem projektu je symbióza, sdílení a budování pevných vazeb v rodině. Symbióza intelektuální a emoční složky, přičemž emoční složka má prioritní hodnotu. Mluvíme o magické chvíli společného bytí, prožitku ze čtení. Je dokázáno, že děti, kterým se předčítá, mají větší slovní zásobu, představivost, zároveň mají vyšší sebevědomí, jsou si více jisty samy sebou, protože ví, že stály rodičům za to, aby jim věnovali svůj čas. Sdílení společného času, prostoru a emocí v rodině. Vývoj společné rodiny ukazuje schéma profesorky Marie Braun-Gałkowské. Rodina před vznikem televize seděla kolem stolu, všichni mezi sebou udržovali oční kontakt a tvořili kruh, společenství. Rodina po vzniku TV se v tomto ohledu mění. Trhá se kruh a vzniká půlkruh. Rodina sedí vedle sebe a sleduje TV, stále máme rodinu pohromadě. Rodina dnes – každý člen domácnosti je ve svém pokoji či v jedné místnosti, ale je zaměřen na vlastní telefon, TV či jiný spotřebič. Projekt se snaží, aby rodina byla zase v kruhu, aby rodinní příslušníci vzájemně sdíleli svůj čas, aby se jedinec rozvíjel po stránce psychické, morální i kognitivní.

Projekt existuje již v Polsku, Velké Británii, na Slovensku, v Litvě. Švédsko a Maďarsko zapojení do tohoto projektu plánuje. Nejedná se o úplně stejný projekt, v každé zemi si žije svým životem, ale má stejnou myšlenku.

5.2 Práce projektu v mateřských školách

Projekt má více cílových skupin, se kterými pracuje. Od dětí v předškolním věku, přes žáky na základních a středních školách, až po dospělé. Spolupracuje se školkami, školami, knihovnami, mateřskými centry, nemocnicemi i jednotlivci. *Celé Česko čte dětem* realizuje mnoho konkrétních projektů, jako jsou celostátní Týden čtení dětem, Čtení dětem v nemocnicích, Babička a dědeček do školky, Moje první kniha, Čtenářské dílny pro žáky ve věku 11–15 let, přednášky pro dospělé, mezinárodní konference atd.

Projekt Babička a dědeček do školky je koncipován pro předškolní vzdělávání. Vede k lásce ke knize, čtení dětem a také ke spojení více generací – dítě, rodič a prarodič. Babička a dědeček do školky je projekt, který vznikl roku 2012. Prvních pět školek bylo zapojeno ve Frýdku-Místku. Dnes se školy registrují online na webu. Do začátku se škole pošle zpracovaný manuál, tiskoviny, plakáty, záložky, nálepky a další potřebné věci k chodu projektu. Nejedná se o předčítání dětem před spaním. Čtení probíhá v dopoledním bloku, a tak se děti mohou doptávat, pracovat s textem, knihou či si hrát se seniory, kteří přišli knihu předčítat. Tento projekt má za cíl ovlivnit domácí rituál předčítání. Nejen, že se děti ve školce setkají se starší generací, ale také dostanou domácí pohádku, kterou jim mají rodiče přečíst „za domácí úkol“. Druhý den se přichozí senior dětí ptá, o čem domácí pohádka byla. Cílem je, aby si i rodiče uvědomili, že předčítání dá jejich dítěti mnohem více než televize, tablet či rádio. Můžeme tedy hovořit o trojgeneračním projektu. Projekt trvá 4–6 měsíců, od úplného začátku, zapojení, proškolení až po samotnou práci a zhodnocení. Zpětná vazba u rodičů probíhá na začátku i na konci. Na začátku projektu jsou položeny otázky typu: Čtete dětem? Co čtete dětem? Ze závěrečných dotazníků se dozvíme informace o přínosu realizovaného projektu. Tímto projekt nekončí. Mateřské školy s ním mohou dále pracovat podle sebe a vlastních plánů. Projekt je netradiční, mateřské školy o něj mají zájem a je kladně hodnocen.

Projekty jsou nejvíce realizovány v klasických mateřských školách, také ve školách s prvky Začít spolu, nedávno se do projektu zapojila i jedna lesní škola. Projekt působí i ve speciálních mateřských školách, např. čtení pro děti s ADHD, čtení s dis apod. Škol zařazených do projektu přibývá, týdně se jich zapojí kolem 10. Na začátku byli s nabídkou zapojení do projektu oslovováni ředitelé a ředitelky mateřských a základních škol. Dnes se již školy

hlásí samy. Některé školy se ani nepřihlašují, zjistí si od jiných tříd, jak projekt funguje, a celý si jej zorganizují samy.

Mezi podporovatele celého projektu *Celé Česko čte dětem* patří známí herci, muzikanti, režiséři, teologové, psychologové a sportovci. Jelikož *Celé Česko čte dětem* existuje již 13 let, žije si dnes vlastním životem. Mnohdy projekt realizují organizace zcela samy, jen na základě informací získaných na stránkách www.celeceskoctedetem.cz. *Celé Česko čte dětem* spolupracuje s dalšími projekty, jako je například scénické čtení herců Listování, s nímž je projekt propojen již přes 10 let apod.

PRAKTICKÁ ČÁST

6 STANOVENÍ PROBLÉMU

6.1 Stanovení cílů

- Zmapovat povědomí o projektu *Celé Česko čte dětem* ve vybraných mateřských školách olomouckého regionu.
- Zrealizovat ukázkou průběhu projektu v mateřské škole.
- Zapojit mateřskou školu do projektu Babička a dědeček do školky.

6.2 Formulace předpokladů

- Předpokládám, že alespoň 90 % učitelek předčítá dětem v mateřské škole.
- Předpokládám, že alespoň 70 % učitelek vede rodiče k tomu, aby doma s dětmi četli a rozvíjeli tak jejich čtenářskou pregramotnost.
- Předpokládám, že většina učitelek (alespoň 80 %) zná projekt: *Celé Česko čte dětem*.
- Předpokládám, že 50 % z dotazovaných je zapojeno do projektu *Celé Česko čte dětem*.
- Předpokládám, že pokud učitelky projekt neznají, budou chtít se s projektem seznámit a dále spolupracovat na jeho realizaci. (70 %)

7 METODIKA PRÁCE

7.1 Metodika práce

Kvantitativní výzkum byl vystavěn na metodě dotazníkového šetření. Jak sám název napovídá, je to způsob kladení písemných otázek a následné získání relevantních odpovědí (Gavora, 2000).

Dotazník nemůžeme vystavět tak, že výzkumník hned od začátku začne tvořit položky. Důležité je konkrétní formulování otázek, kterým musí respondent porozumět. Otázky by měly být pro respondenty srozumitelné, uchopitelné a stručné. Je dobré vyhýbat se výrazům jako „několik“, „někdy“, „obyčejně“. Tvoření jednoduchých otázek usnadní dotazovaným vyplňování dotazníků (Gavora, 2000).

Projekt *babička a dědeček* do školky probíhá v rámci celého týdne. Každý den přichází *babička*, která dětem předčítá pohádku. Na začátku projektu děti dostanou vlastní knížku, kterou si v průběhu týdne doplňují a vykreslují. Během ranních her se vytváří pohádkový plakát. Jedná se o výtvarně ztvárněnou pohádku, kterou bude *babička* číst. Na plakátu pracují všechny děti. V řízené činnosti se s dětmi navazuje na přečtenou pohádku, např. zpěv písně, omalovánky, námětová didaktická hra atd. Vždy před loučením rozdává *babička* domácí pohádku. Úkolem je doma si tuto pohádku přečíst s rodiči. Následující den, v komunitním kruhu, si učitelka ověřuje, zda dítě splnilo zadaný úkol – přečíst s rodiči domácí pohádku. Za splněný úkol dítě dostává samolepku.

Zhodnocení projektu probíhalo slovně s mojí vedoucí učitelkou a ředitelkou mateřské školy. Ředitelku projekt velice zaujal a rozhodla se zapojit do něj mateřskou školu následující září. Z řad rodičů zazněly kladné ohlasy na realizovaný projekt.

7.2 Charakteristika vzorku respondentů

Zkoumala jsem povědomí o projektu *Celé Česko čte dětem* v mateřských školách, tudíž jsem musela oslovit lidi, kterých se projekt týká. Vybrala jsem paní učitelky a ředitelky v mateřských školách. Z důvodu zachování anonymity o nich více informací nemohu sdělit. Dotazovaní jsou z olomouckého regionu, kde studuji. Věková hranice respondentů je 22 až 71 let. Poměr mezi muži a ženami je přibližně 98 % žen a 2 % mužů. Z těchto čísel je patrný značný nepoměr mezi pohlavím respondentů, kteří pracují v mateřských školách.

V druhé, praktické části jsem pracovala s respondenty tří generací. Oslovila jsem seniory, rodiče a také děti, se kterými se projekt plnil. Díky pomoci mé vedoucí učitelky na praxi jsem

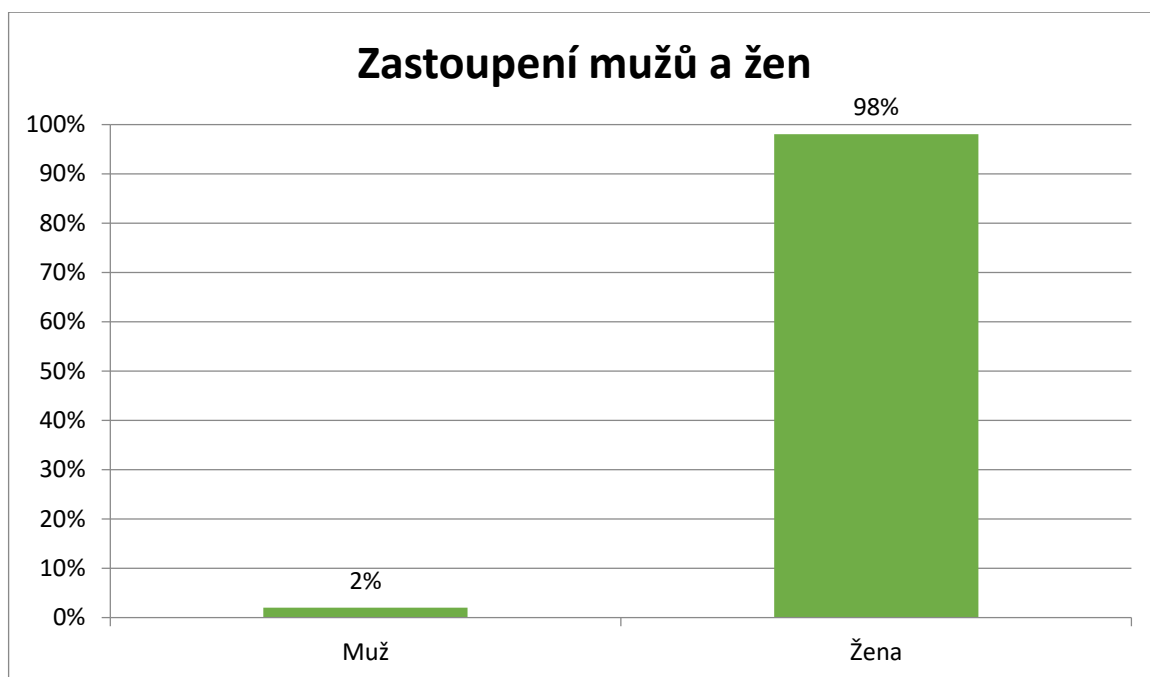
mohla oslovit dvě babičky, které nám chodily předčítat pohádky do mateřské školy. S rodiči jsem komunikovala tzv. „mezi dveřmi“, pomocí plakátů, přes děti. Poslední cílenou skupinou byly děti, kterým se pohádky předčítaly. Děti dostaly vytvořenou knihu, kterou si sami dodělávaly - kresba, vyrábění, lepení samolepek, lepení písniček a další činnosti. Kniha, kterou si děti po celém týdnu odnesli domů, byla hlavní motivací.

8 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Otázka č.1 – Jaké je Vaše pohlaví?

	Absolutní četnost	Relativní četnost
Muž	1	2 %
Žena	49	98 %
Celkem	50	100 %

Tabulka 1 – Číselné zhodnocení zastoupení mužů a žen

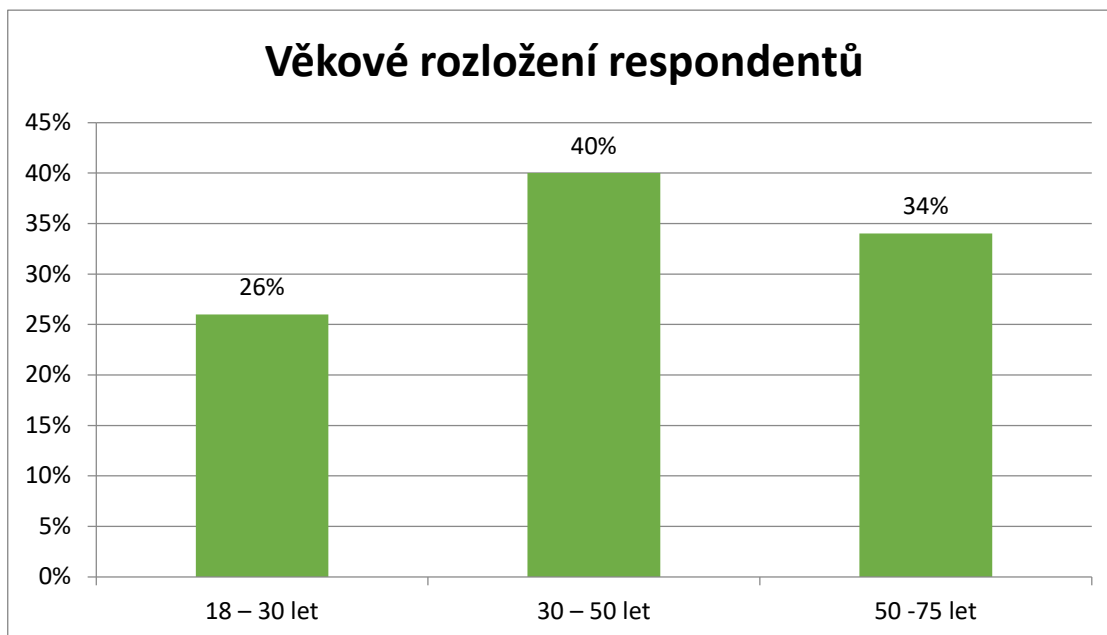
Graf 1 – Zastoupení mužů a žen

Z celkových 50 dotazovaných respondentů byla 2 % mužů a 98 % žen.

Otázka č. 2 – Kolik je Vám let?

	Absolutní četnost	Relativní četnost
18–30 let	13	26 %
30–50 let	20	40 %
50–75 let	17	34 %

Tabulka 2 – Číselné zhodnocení věkového rozložení respondentů

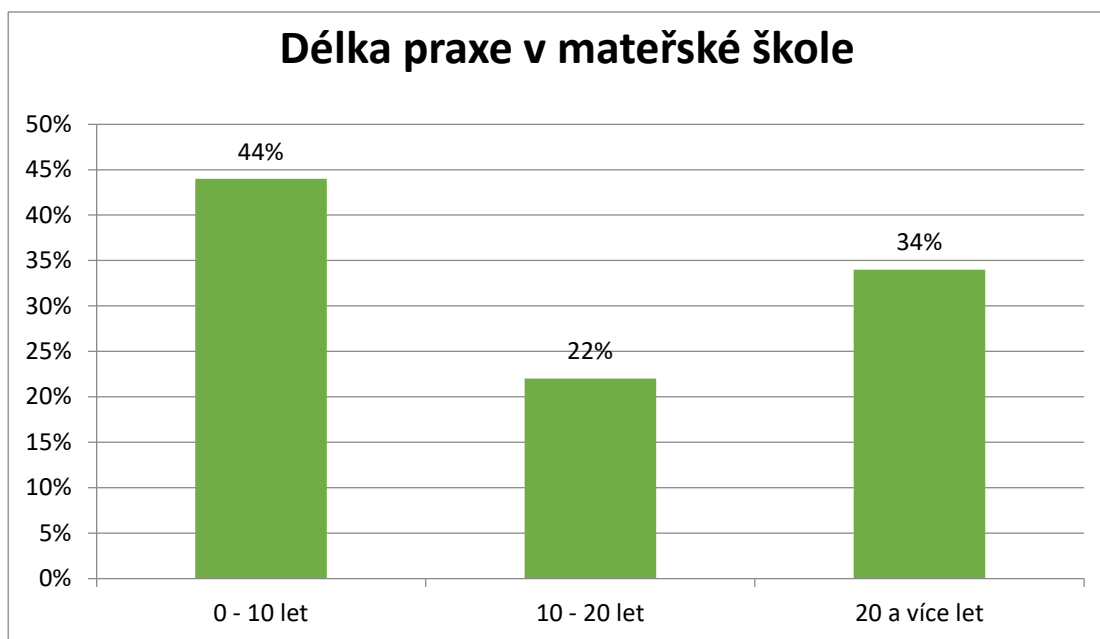
Graf 2 – Věkové rozložení respondentů

Ve věku od 18–30 let vyplnilo dotazník 26 % respondentů. Ve věkovém rozpětí 30–50 let se zúčastnilo průzkumu rovných 40 % dotazovaných. Mezi 50–75 lety bylo 34 % dotázaných.

Otázka č. 3 – Jaká je délka Vaší praxe?

	Absolutní četnost	Relativní četnost
0–10 let	22	44 %
10–20 let	11	22 %
20 a více let	17	34 %

Tabulka 3 – Číselné zhodnocení délky praxe

Graf 3 – Délka praxe v mateřské škole

Celkem 44 % dotázaných se řadilo do délky praxe 0–10 let. Do rozmezí 10–20 let praxe spadá 22 % respondentů. Bohatou praxi nad 20 let má 34 % ze vzorku respondentů.

Otázka č. 4 – Předčítáte dětem v mateřské škole?

	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano	50	100 %
Ne	0	0 %

Tabulka 4 – Předčítání v mateřské škole

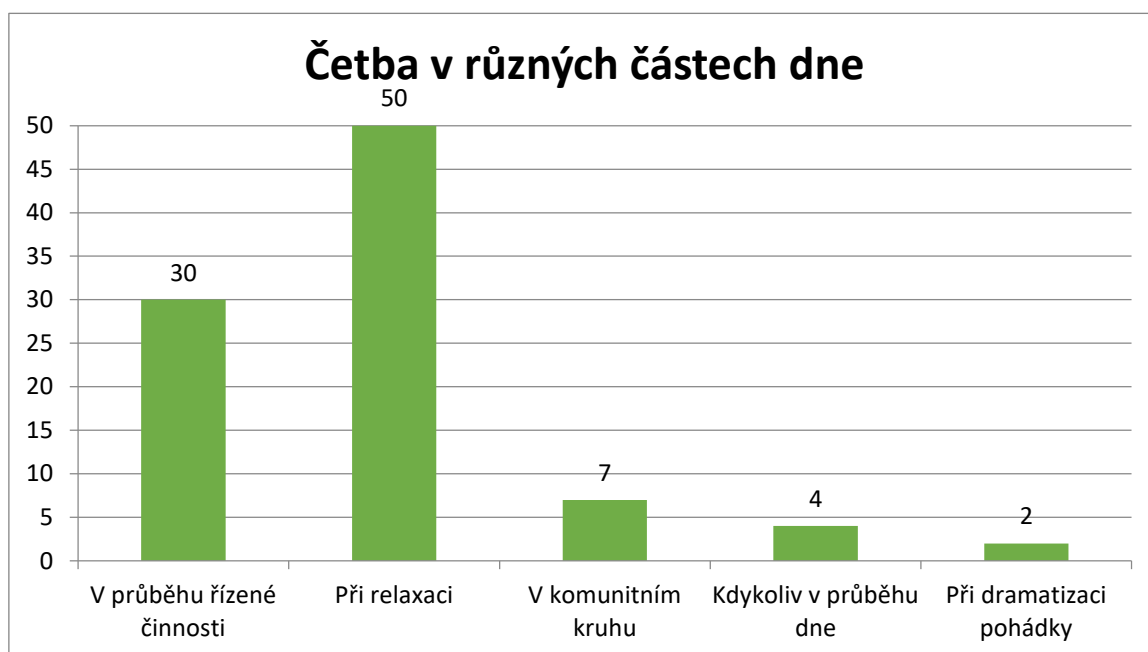
Graf 4 – Předčítání v mateřské škole

Z grafu lze vyčíst, že 100 % dotazovaných pedagogů předčítá dětem v mateřské škole.

Otázka č. 5 – Pokud ANO, kdy (v jaké části dne v mateřské škole)?

	Absolutní četnost
V průběhu řízené činnosti	30
Před relaxací	50
V komunitním kruhu	7
Kdykoliv v průběhu dne	4
Při dramatizaci pohádky	2

Tabulka 5 – Četba v různých částech dne

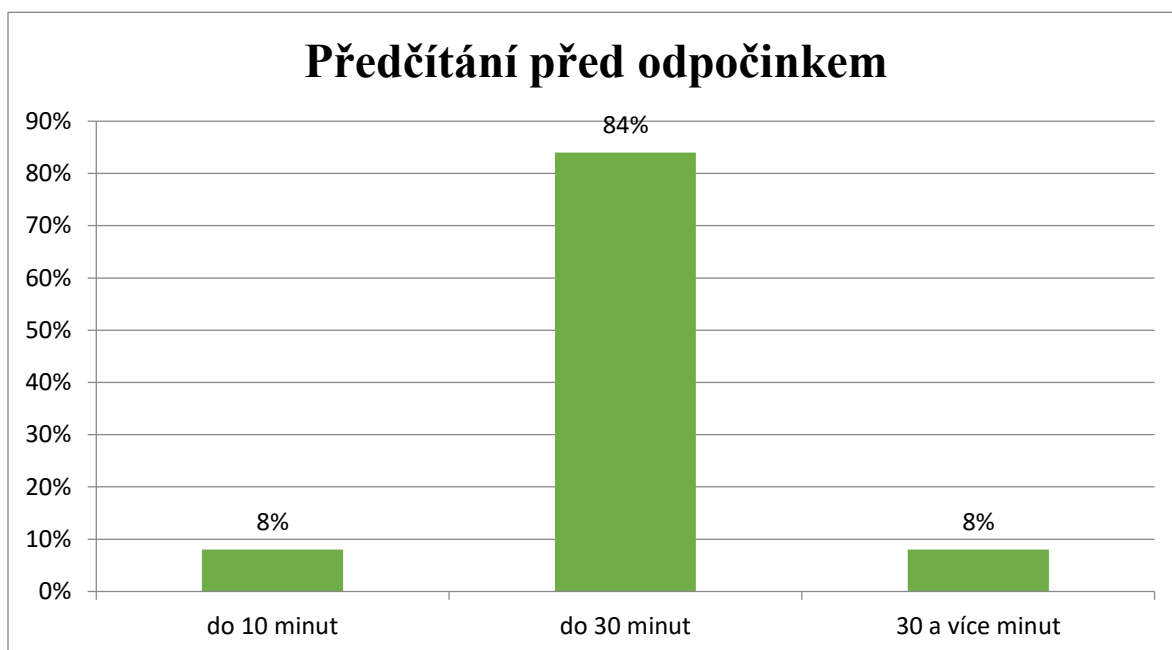
Graf 5 – Četba v různých částech dne

Na základě grafu jsme se dozvěděli, že všichni dotazovaní předčítají dětem během relaxace. Druhou nejčastější odpovědí bylo předčítání v průběhu řízené činnosti. Dále 7 respondentů uvedlo, že předčítají v komunitním kruhu. Čtyři odpovídající čtou kdykoliv v průběhu dne a dva dotazovaní uvedli, že dětem předčítají při dramatizaci pohádky.

Otázka č. 6 – Jak dlouho dětem čtete před odpočinkem?

	Absolutní četnost	Relativní četnost
do 10 minut	4	8 %
do 30 minut	42	84 %
30 a více minut	4	8 %

Tabulka 6 – Četba před odpočinkem

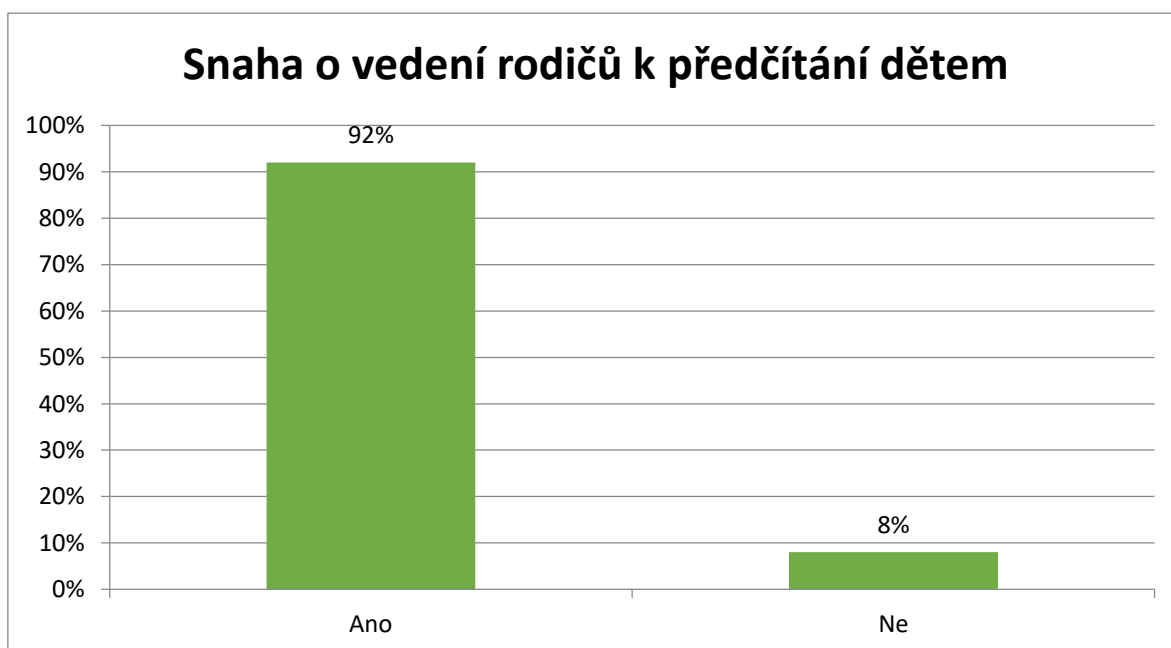
Graf 6 – Četba před odpočinkem

Do deseti minut přečítá 8 % dotazovaný, 84 % respondentů uvedlo, že se četbě před odpočinkem věnují do 30 minut. Nad 30 minut čte 8 % z dotázaných.

Otázka č. 7 – Snažíte se vést rodiče k tomu, aby dětem doma četli a rozvíjeli tím čtenářskou pregramotnost?

	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano	46	92 %
Ne	4	8 %

Tabulka 7 – Vedení rodičů k předčítání dětem a k rozvoji čtenářské pregramotnosti

Graf 7 – Snaha o vedení rodičů k předčítání dětem

Pedagogové, jež vedou rodiče, aby předčítali dětem, je celých 92 %. 8 % respondentů uvedlo, že se této problematice nevěnují.

Otázka č. 8 – V čem je podle Vás čtení důležité pro rozvoj čtenářské pregramotnosti?

	Absolutní četnost
Rozvoj slovní zásoby, výslovnosti	38
Rozvoj pozornosti a soustředění	19
Rozvoj fantazie	17
Porozumění textu	14
Vztah k četbě a knihám	10
Nové poznatky a vědomosti	9
Ostatní: rozvoj paměti, komunikačních dovedností, poznávání písmen...	18

Tabulka 8 – Důležitost čtení

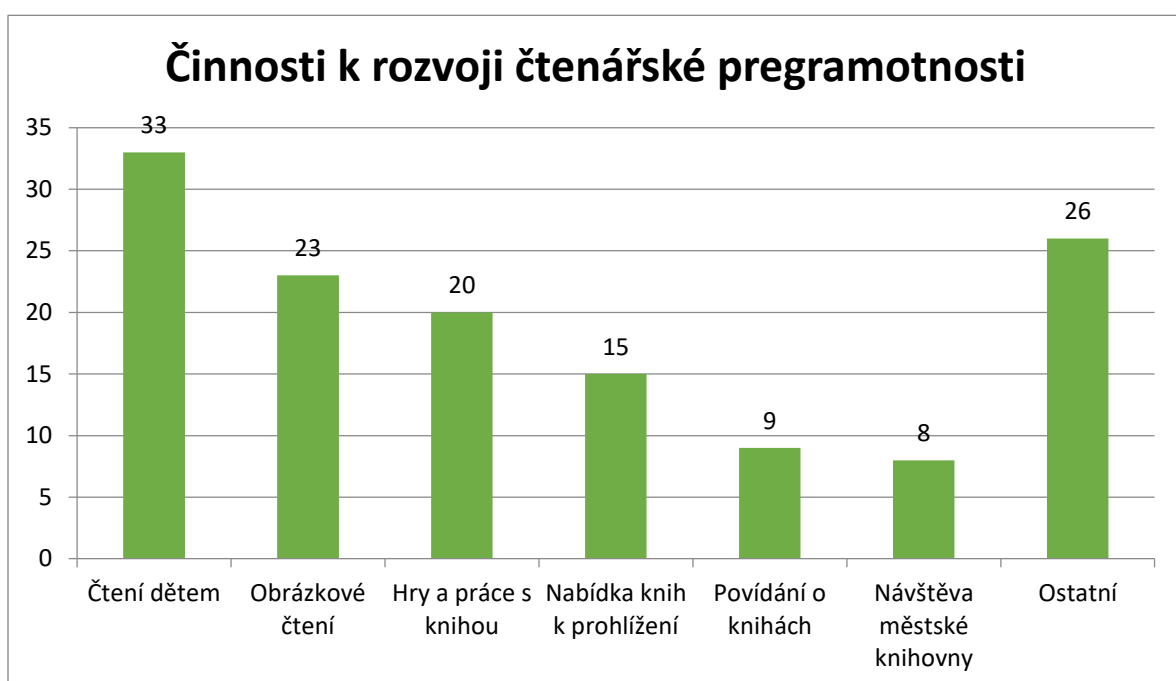
Graf 8 – Výnam čtení pro rozvoj čtenářské pregramotnosti

Podle dotazovaných je nejdůležitější pro rozvoj čtenářské pregramotnosti rozvoj slovní zásoby a výslovnosti. Jako další z uvedených odpovědí můžeme uvést rozvoj pozornosti a soustředění, fantazie a porozumění textu. Vztah k četbě a knihám, stejně jako nové poznatky a vědomosti, je podle odpovídajících také důležitý pro čtenářský rozvoj. Informace, které se objevily poskromnu, jsem zařadila do kolonky ostatní, jednalo se například o rozvoj paměti, komunikačních dovedností a poznávání písmen.

Otázka č. 9 – Jak rozvíjíte čtenářskou pregramotnost ve Vaší mateřské škole?

	Absolutní četnost
Čtení dětem	33
Obrázkové čtení	23
Hry a práce s knihou	20
Nabídka knih k prohlížení	15
Povídání o knihách	9
Návštěva městské knihovny	8
Ostatní	26

Tabulka 9 – Rozvoj čtenářské pregramotnosti v mateřské škole

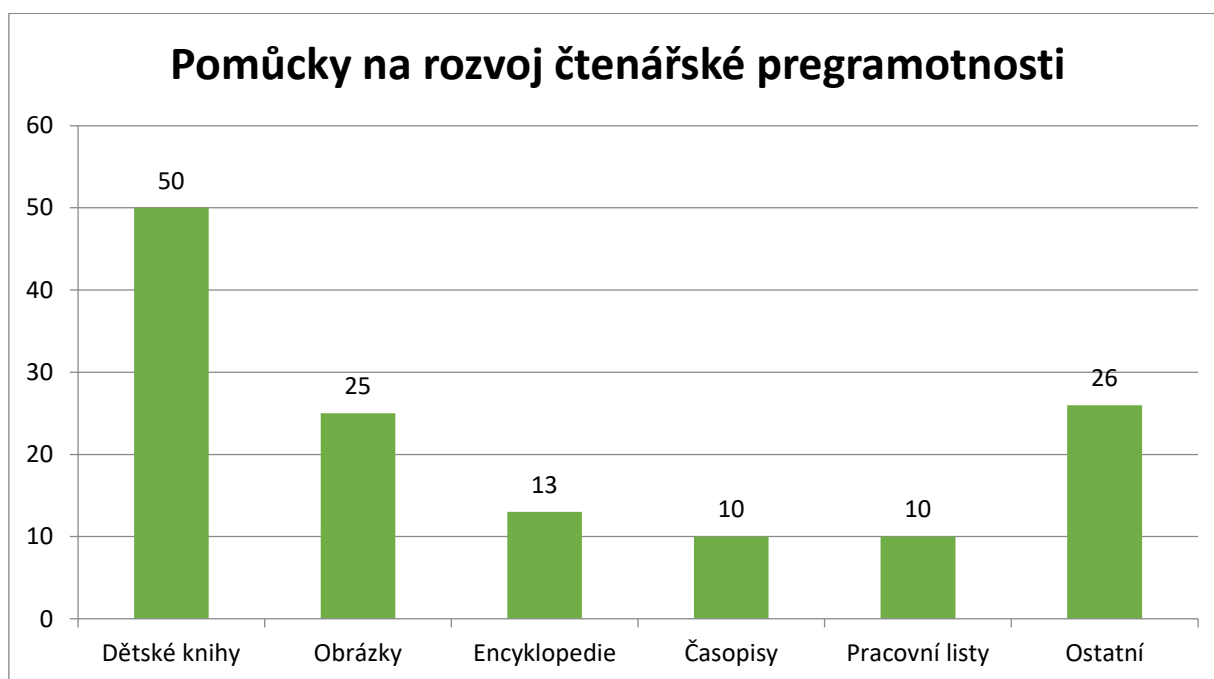
Graf 9 – Činnosti k rozvoji čtenářské pregramotnosti

Činnosti, jež dotazovaní realizují v mateřské škole, aby rozvíjeli čtenářskou pregramotnost, jsou četba dětem – v nejvyšším zastoupení, na ni navazuje obrázkové čtení, hry a práce s knihou. V menší míře se objevují aktivity jako nabídka knih a jejich prohlížení, povídání o knihách a návštěva městské knihovny. Sloupec pod názvem ostatní v sobě ukrývá náměty seznamování s písmem, básničky a písničky spojené s pohybem, grafomotorické listy, rytmi-zace slov, poslech audio knih, výroba knih a četba dětských časopisů.

Otázka č. 10 – Jaké pomůcky používáte k rozvoji čtenářské pregramotnosti?

	Absolutní četnost
Dětské knihy	50
Obrázky	25
Encyklopedie	13
Časopisy	10
Pracovní listy	10
Ostatní	26

Tabulka 10 – Pomůcky na rozvoj čtenářské pregramotnosti

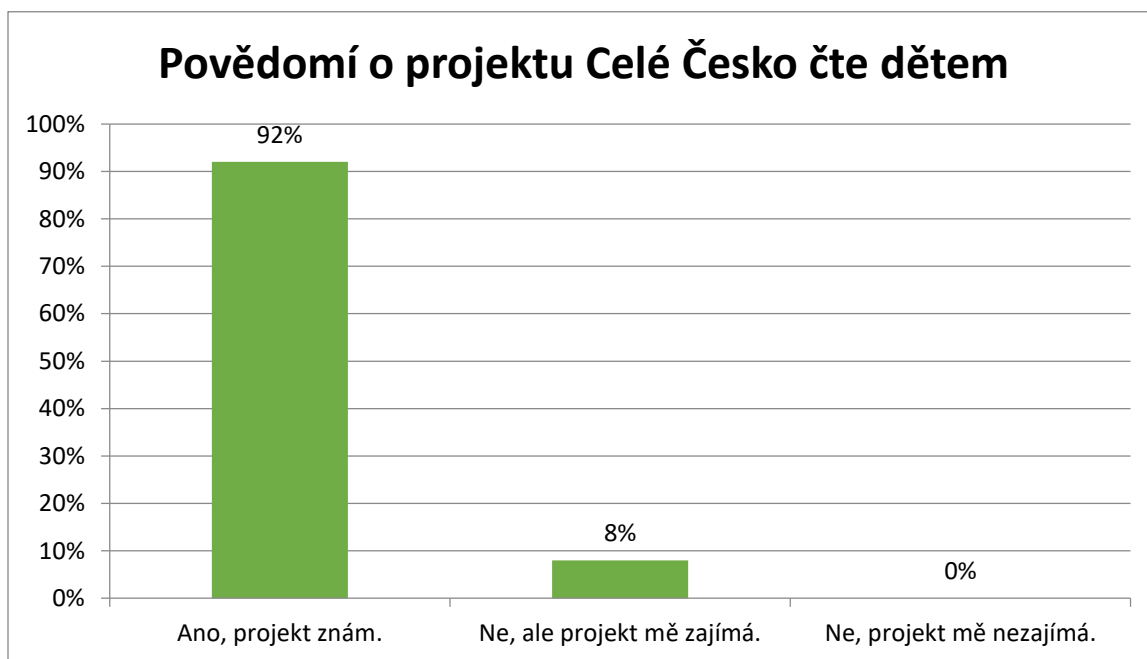
Graf 10 – Pomůcky na rozvoj čtenářské pregramotnosti

Pomůcek, které pedagogové využívají, je veliké množství. Všichni z dotazovaných uvedli, že jako pomůcku používají dětskou knihu, polovina respondentů uvedla obrázky. Encyklopedii jako nástroj k rozvoji využívá 13 otázaných. Jako pomůcku k čtenářskému rozvoji uvádí 10 z dotazovaných časopisy a pracovní listy. Zřídka se objevovaly odpovědi jako leporela, didaktické hry, logopedické pexeso, vlastní počítač či rytmické nástroje.

Otázka č. 11 – Znáte projekt *Celé Česko čte dětem*?

	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano, projekt znám.	46	92 %
Ne, ale projekt mě zajímá.	4	8 %
Ne, projekt mě nezajímá	0	0 %

Tabulka 11 – Povědomí o projektu *Celé Česko čte dětem*

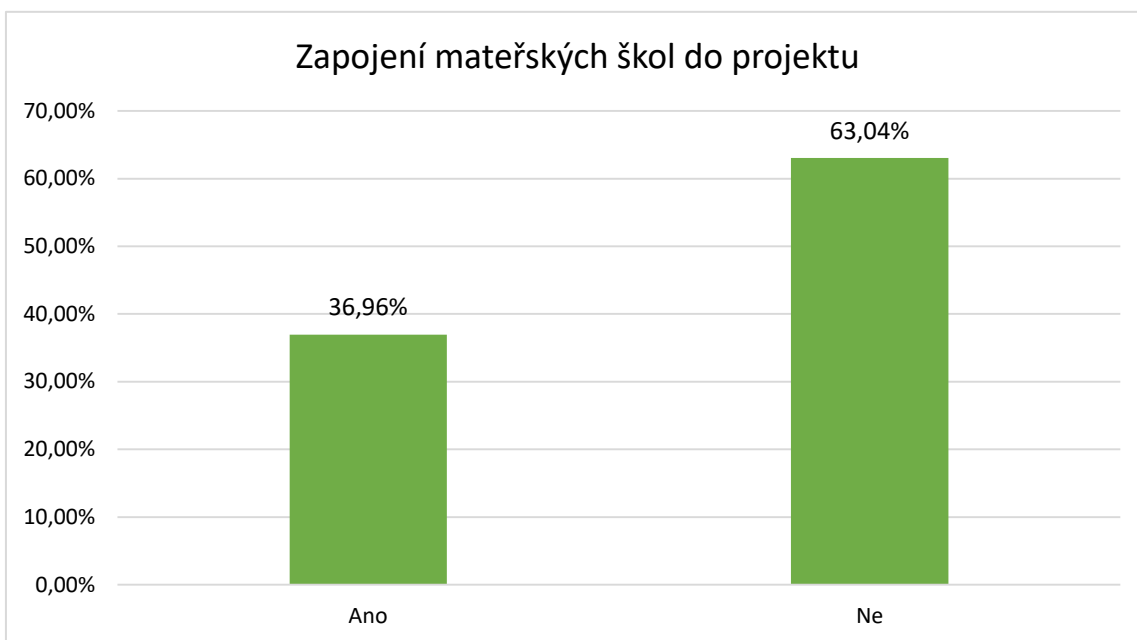
Graf 11 – Povědomí o projektu *Celé Česko čte dětem*

Povědomí o projektu má 92 % respondentů. Projekt naopak nezná, ale zajímá 8 % dotazovaných. Žádný z otázaných neprojevil nezájem o projekt.

Otázka č. 12 – Pokud ANO, jste do projektu zapojeni?

	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano	17	36,96 %
Ne	29	63,04 %

Tabulka 12 – Zapojení mateřských škol do projektu

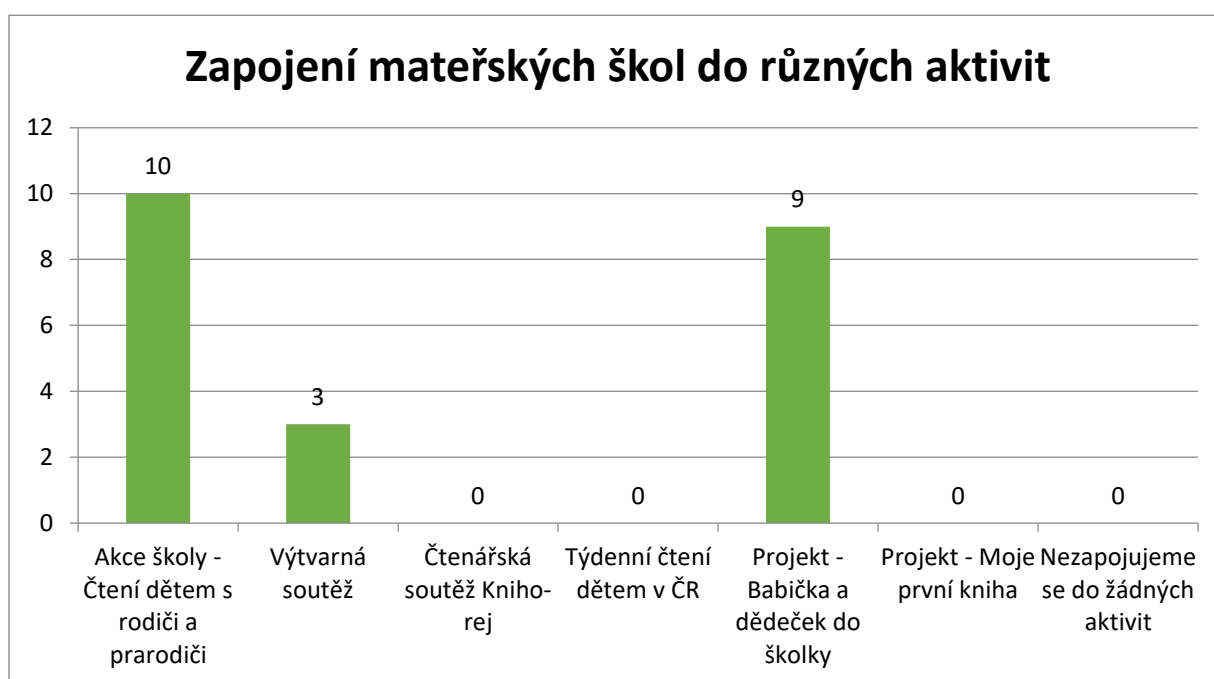
Graf 12 – Zapojení mateřských škol do projektu

Z celkového počtu 46 dotázaných, kteří odpověděli, že znají projekt *Celé Česko čte dětem*, je do projektu zapojeno 36,96 % odpovídajících. Ostatních 63,04% do projektu zapojených není.

Otázka č. 13 – Pokud ANO, do jaké z aktivit je zapojena Vaše mateřská škola?

	Absolutní četnost
Akce školy – Čtení dětem s rodiči a prarodiči	10
Výtvarná soutěž	3
Čtenářská soutěž Kniho-rej	0
Týdenní čtení dětem v ČR	0
Projekt – Babička a dědeček do školky	9
Projekt – Moje první kniha	0
Nezapojujeme se do žádné z aktivit	0

Tabulka 13 – Zapojení mateřských škol do různých aktivit

Graf 13 – Zapojení mateřských škol do různých aktivit

Nejvíce respondentů různých škol zapojených do projektu uvedlo, že praktikují čtení dětem společně s rodiči a prarodiči. Téměř srovnatelný počet škol pracuje s babičkou a dědečkem. Pouze tři respondenti uvedly, že spolupracují s projektem na výtvarné soutěži. Ostatních aktivit se neúčastní žádná z dotazovaných škol.

Otázka č. 14 – V čem je podle Vás tento projekt přínosem společnosti?

Tato otázka byla na odpovědi velice bohatá, uvedeme tedy jedny z nejčastějších odpovědí, které respondenti uvedli. Za nejčastější přínos respondenti považují navrácení vztahu dětí ke knihám. Dále se dotazovaní shodli, že projekt vede ke kladnému vztahu ke čtení do budoucna. V menší četnosti bylo uvedeno budování a upevnění vztahů – spojení generací, rozvoj osobnosti dítěte, společně strávený čas, odpoutání od počítače a televize a úcta ke stáří. V odpovědích se objevila podpora čtenářské pregramotnosti, rozvoj slovní zásoby a způsob trávení volného času. Nyní bych vyzdvihla další zajímavé odpovědi, které respondenti uvedli. Pod některých je projekt přínosem pro společnost v otázce kulturního dědictví, spolupráce s občany, rozvoje mateřského jazyka a aktivní účasti rodičů.

Otázka č. 15 – Pokud tento projekt neznáte, máte do budoucna v plánu začít spolupracovat či seznámit se s projektem *Celé Česko čte dětem*?

	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano	4	100 %
Ne	0	0 %

Tabulka 14 – Plán seznámit se s projektem, pokud jej nezná, nebo začít spolupracovat

Graf 14 – Chů spolupracovat nebo se seznámit s projektem

Všichni čtyři respondenti projeví zájem seznámit se s projektem, potažmo do budoucna začít s projektem spolupracovat.

9 REALIZACE PROJEKTU

9.1 Místo

Projekt byl realizován v mateřské škole Štístko, Holečkova 10, která se nachází v budově Fakultní základní školy. Fakultní základní škola a mateřská škola Olomouc je příspěvkovou organizací, nacházející se na adrese Holečkova 10, 779 00 Olomouc. Školu lze kontaktovat emailem: info@msstisko.cz, telefonní číslo: 730 874 909. Veškeré informace o škole jsou dostupné na webových stránkách školy www.msstisko.cz

Fakultní základní škola a mateřská škola se nachází na začátku sídlištní čtvrtě. Mateřská škola vzniká přestavbou školní družiny a dne 3. 9. 2012 je otevřena. Prostory mateřské školy se nacházejí v bočním traktu budovy a zaujímají celé podlaží nad školní jídelnou. Škola je rozdělena do dvou pater. V prvním patře mají děti přezůvky, ve druhém patře je šatna, kancelář, kuchyň, umývárna a třídy. Celková kapacita MŠ je 80 dětí ve věku od 2 do 6 (7) let. Děti jsou do tříd rozděleny dle věku. Třídy nesou názvy podle zvířátek. Třída s názvem Želvičky je pro děti ve věku 2–4 let, do Myšek chodí děti staré 4–5 let a třídu Soviček navštěvují nejstarší děti 5–6 (7) let. Vybavení tříd odpovídá věku dětí. Veškeré hry, knihy, hračky jsou v takové výšce, aby na ně děti dosáhly. Všechny třídy mají společnou umývárnu, do které je vstup pouze z chodby. Často zde dochází ke kontaktu mezi dětmi, které se vídají se na chodbách nebo navštěvují ve třídách. V objektu Fakultní školy je veliké hřiště s oválem, sportovní klec a také dvě dětská hřiště.

Vedoucí učitelkou je paní Radmila Mrázová, která má na starosti chod mateřské školy. V MŠ je dále 5 pedagogických pracovníků a 2 nepedagogičtí pracovníci, kteří se starají o vydávání stravy, úklid a chystání lůžek. Do mateřské školy dochází logoped, trenéři různých sportů apod.

Režim dne, je pro všechny třídy stejný. V průběhu dne se vyrovnaně střídají spontánní a řízené činnosti, proložené hygienou, stravováním a pobytem venku. Denní řád je pružný a přizpůsobitelný činnostem a akcím školy.

Projekt byl realizován pouze v jedné třídě s názvem Želvičky. Děti se při příchodu do mateřské školy přezují v prvním patře, po schodech se dostanou do druhého patra, kde mají šatnu. Každé dítě má skříňku označenou svojí značkou. Chodba je plná nástěnek s výtvyry dětí, dveře jsou také zdobeny jejich výtvarnými pracemi. Třída Želviček má tvar velkého obdélníku a je rozdělena na dvě části. V první části jsou stoly a po stěnách jsou úložné prostory s didaktickými hrami, materiálem, pomůckami apod. Druhá část třídy je potažená kobercem,

po obvodu zdi nalezneme police, v nichž jsou umístěny měkké kostky, auta, knihy, kuchyňka atd. Ve druhé části třídy probíhají pohybové chvilky, komunitní kruh, řízená činnost a spontánní činnosti. Třída je vymalována obrázky zvířat a tvoří příjemné klima.

9.2 Cíl projektu

9.2.1 První cíl: Celková ukázka projektu v praxi

Cílem tohoto projektu je ukázat paní učitelce, jak probíhá projekt Babička a dědeček do školky, jak se s ním dá v mateřské škole pracovat a jak pomocí něj rozvinout práci s knihou.

9.2.2 Druhý cíl: Propojení tří generací pomocí četby

Druhý cíl se zaměřuje na setkání více generací a propojování jejich vztahů. Babičky a dědečkové mohou děti obohatit o mnohé zkušenosti, stejně je tomu naopak. Také se do projektu zapojují rodiče, jež mají za úkol přečíst dětem pohádku na druhý den.

9.2.3 Třetí cíl: Lásky k literatuře a četbě

Upevňování vztahu k literatuře a četbě považujeme za jeden z nejvyšších cílů. Chceme ukázat dětem, že kniha může být lepší než mobilní telefon či tablet, že vede ke spojení rodiny a utváření společně stráveného času.

9.3 Obsah projektu a jeho příprava

9.3.1 Představení projektu p. učitelce

S projektem nejprve seznámíme paní učitelku, informujeme ji především o jeho cíli a průběhu. Seznámíme ji se seniory, jež budou docházet do mateřské školy. Rodičům se budou informace předkládat písemnou formou pomocí plakátů či slovní formou, kde rodiče budeme upozorňovat, aby nezapomněli pohádku dětem přečíst.

9.3.2 Představení projektu seniorům

Seniory seznámíme s cíli projektu, průběhem, prostředím mateřské školy a paní učitelkou. Bude následovat ukázka, jak číst dětem. Senioři dostanou veškeré potřebné materiály včas, tj. pohádky, které si mohou dopředu načíst, otázky, které budou klást a jednoduchý převlek.

9.3.3 Realizace projektu

První den představíme seniora dětem, kterým sdělíme, že takto to bude probíhat celý týden. Rozdáme dětem notýsky s jejich jmény, kam následně budeme lepit obrázky a pohádky. Pohádky si vybírá paní učitelka, především takové, které se jí hodí do týdenního plánu. Senior dochází každý den ve stejnou dobu od pondělí do pátku.

9.3.4 Zhodnocení

Zhodnocení proběhne každý den při otázkách, které budou kladeny na děti. Celkové zhodnocení projektu proběhne následující týden s paní učitelkou a dětmi.

9.4 Realizace projektu

9.4.1 Popis projektu a jeho harmonogram

Projekt je zařazen do dopoledních činností, tedy řízené činnosti v mateřské škole, aby se s knihou mohlo dále pracovat. Důležitá je návaznost četby minimálně pěti dní po sobě. Senior přijde v dopoledních hodinách, oblékne si pohádkový plášť, vejde do určené třídy, přivítá se s dětmi a přečte jim pohádku. Následuje rekapitulace pohádky, a činnosti pro daný den nachystané. Na konci dopolední činnosti senior dětem nalepí pohádku do notýsku na doma. Tím se do projektu zapojují rodiče, jež mají za úkol dětem pohádku během dne přečíst. Druhý den se senior ptá, o čem byla domácí pohádka. Za odměnu děti dostávají do notýsku nálepku či razítko. Za celý týden dětem vznikne malá knížka se zásobou pohádek.

9.4.2 Cíle plněné v rámci celého týdne

Název ŠVP: Můj dětský svět

Integrovaný blok: Svět očima dětí

Podtéma: Pohádkový týden

Časové vymezení podtématu: týden

Záměr podtématu: Posilujeme radost z objevovaného, probouzíme zájem a zvědavost. Rozvíjíme předčtenářskou gramotnost a vztah ke knihám a pohádkám. Rozvíjíme respekt a přizpůsobivost druhému.

Věková skupina dětí: 2–4 let

Počet dětí ve třídě: 27

VZDĚLÁVACÍ CÍLE (cíle pro učitelku):

Biologická oblast	Psychologická oblast	Sociální oblast
Psychomotorické	Kognitivní	Afektivní
<p>Lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky, poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě).</p> <p>Manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním.</p>	<p>Slovní hádanky.</p> <p>Poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů.</p> <p>Prohlížení a „čtení“ knížek.</p>	<p>Běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i dospělým.</p> <p>Kooperační činnosti ve dvojicích, ve skupinách.</p> <p>Hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého.</p>

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (vztahují se k dětem):

Biologická oblast	Psychologická oblast	Sociální oblast
Psychomotorické	Kognitivní	Afektivní
<p>Zvládat základní pohybové dovednosti v prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí.</p> <p>Vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle</p>	<p>Porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách).</p> <p>Sledovat a vyprávět příběh, pohádku.</p>	<p>Navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho.</p> <p>Spolupracovat</p>

<p>vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu.</p> <p>Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku.</p>	<p>Sledovat očima zleva doprava.</p>	<p>s ostatními.</p> <p>Vnímat, co si druhý přeje či co potřebuje, vycházet mu vstříc.</p>
---	--------------------------------------	---

KONKRETIZOVANÝ OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (vztahují se k dětem):

Biologická oblast	Psychologická oblast	Sociální oblast
Psychomotorické	Kognitivní	Afektivní
<p>Cvičení dle paní učitelky.</p> <p>Zapojení se do pohybových her.</p> <p>Malování kreslení na dané téma.</p>	<p>Knihy a obrázky k dané tematice – poslech pohádek (dramatizace).</p> <p>Vyprávění toho, co dítě slyšelo.</p> <p>Prohlížení a „čtení“ knížek.</p>	<p>Hry, přirozené i modelové situace, v nichž se dítě učí být ohleduplné.</p> <p>Kooperace s vrstevníky. Seznámení se se seniorem a komunikace.</p>

9.4.3 Pondělí

Pohádka: O mravenci a holubovi

Domácí pohádka: Jak jelen kraloval

Ranní hry: VV – kooperace – výroba celotýdenní velké knihy, PO: mraveniště s mravenci, omalovánky

: knihy – „čtení“, námětové hry, konstruktivní hry – postav mraveniště

Komunitní kruh: Ranní rituály

Seznámení se s celým týdnem – „Celý týden k nám bude chodit návštěva, bude to babička, která nám bude číst pohádky. Ve školce nám bude číst a na doma dostanete také pohádku. Když ji doma přečtete a druhý den mi povíte, o čem byla, dám vám samolepku. Samolepku si vlepíte do knížky, která vám zůstane.,,

Pohybová aktivita: Protažení, PH: Zlatá brána otevřená.

Svačina

Řízená činnost: Sedíme v kruhu, příchod babičky.

Babička: „*Dobrý den, děti, já jsem pohádková babička a přišla jsem za vámi vám číst krátké pohádky a chvílku tu s vámi strávit čas. Dnešní pohádka se jmenuje O mravenci a holubovi.*“

Čtení pohádky

Zpětná vazba: *Kdo vystupoval v pohádce?* (Mravenec a holub)

Kdo koho zachránil? (Mravenec holuba, štípal lovce, aby holuba nezastřelil.)

Před kým nebo čím mravenec holuba zachránil? (Před střelcem)

Rozdání knížek: Popis toho, co je v knize.

VV: Vybarvení první stránky vlastní knihy.

Rozloučení s babičkou.

9.4.4 Úterý

Pohádka: O chlubitvém jelenovi

Domácí pohádka: Jak měl ježek starosti s bodlinami

Ranní hry: VV – výroba celotýdenní velké knihy, ÚT: skládání jelena, lepení jej do lesa

: knihy – „čtení“, námětové hry, konstruktivní hry

Komunitní kruh: Ranní rituály

O čem byla první domácí pohádka? (Jelen), nalepení samolepek.

Pohybová aktivita: Básničky s pohybem, PH: Kuba řekl

Svačina

Řízená činnost: Sedíme v kruhu, příchod babičky.

Babička: „*Dobrý den, děti, slyšela jsem od paní učitelky, že jste si pohádku přečetly, to mám velikou radost, dnes nás čeká pohádka O chlubitvém jelenovi.*“

Čtení pohádky

Zpětná vazba: *Co se jelenovi na sobě nelíbilo? (úzké nohy)*

Co měl naopak na sobě nejraději? (parohy)

Znáš nějakou písničku, kde se zpívá o jelenovi? (Na tý louce zelený)

Zpěv písničky s ukazováním. Ztěžování písni místo zpěvu ukazujeme.

Volný čas: nalepení písničky: Na tý louce zelený.

Rozloučení s babičkou.

9.4.5 Středa

Pohádka: O pávovi a sojce

Domácí pohádka: Jak rostou žáby

Ranní hry: VV – výroba celotýdenní velké knihy, ST: výroba páva – sklad papíru

: knihy – „čtení“, puzzle, konstruktivní hry

Komunitní kruh: Ranní rituály

O čem byla druhá domácí pohádka? (Ježek), nalepení samolepek.

Pohybová aktivita: Rušná část: pohádkové postavy (triangl = Karkulka chůze), (buben = vlk, běh), (tamburína = myslivec, dřep), PH: Zajíček v své jamce

Svačina

Řízená činnost: Sedíme v kruhu, příchod babičky.

Babička: „*Dobrý den, děti. Dnes mám pro vás takovou hádanku. Kdo má nejvíce očí na světě? 2 oči ve předu, tisíce vzadu. Kdo je to?*“ (páv), obrázek páva.

Čtení pohádky

Zpětná vazba: *Jakou barvu může mít páv? (různé barvy)*

Viděly jste někdy páva v Olomouci? (Sady)

Bludiště páv, ozdoba knihy.

Rozloučení s babičkou.

9.4.6 Čtvrtek

Pohádka: O tvrdohlavých kozách

Domácí pohádka: Jak roste tráva

Ranní hry: VV – výroba celotýdenní velké knihy, ČT: ťupovat na šablonu = obrys kozy

: knihy – „čtení“, pexeso, dramatizace pohádek

Komunitní kruh: Ranní rituály

O čem byla domácí pohádka? (Žáby), nalepení samolepek.

Pohybová aktivita: Básničky s pohybem: Malá včelka, PH: Sochy

Svačina

Řízená činnost: Sedíme v kruhu, příchod babičky.

Babička: „Dobrý den, děti, jestlipak vy víte, jaké zvíře vydává tento zvuk. Méé. Ano je to koza a o té bude dnešní pohádka.“

Čtení pohádky

Zpětná vazba: *Co měly kozy udělat?* (domluvit se kdo půjde zpátky)

Dramatizace:

- Co udělaly kozy v pohádce (most, děti jdou proti sobě a neuhnou).
- Co měly kozy udělat (most, děti jdou proti sobě, domluví se a jedno z nich odejde a počká, než přejde druhý).

Volný čas: básně Cupy, dupy.

Rozloučení s babičkou.

9.4.7 Pátek

Pohádka: O vlku a čápovi

Domácí pohádka: Jak si medvědi zabruslili.

Ranní hry: VV – výroba celotýdenní velké knihy, PÁ: výroba čápa, omalovánky

: knihy – „čtení“, námětové hry, konstruktivní hry

Komunitní kruh: Ranní rituály

O čem byla domácí pohádka? (Tráva), nalepení samolepek.

Pohybová aktivita: protažení, PH: Čáp ztratil čepičku, měla barvu barvičku.

Svačina

Řízená činnost: Sedíme v kruhu, příchod babičky.

Babička: „*Dobrý den, děti, dnes je to poslední pohádka, kterou si povíme. Jmenuje se O vlku a čápovi.*“

Čtení pohádky

Zpětná vazba: *Bylo správné, jak se vlk zachoval?* (Ne)

Jak bychom se měli chovat ke svým kamarádům? (Nehádat se, být ohleduplní)

Zdobení naší knihy.

Rozloučení s babičkou.

10 DISKUSE

V mé bakalářské práci jsem si stanovila čtyři předpoklady, které se nyní pokusím stručně zhodnotit.

V prvním předpokladu jsem se domnívala, že alespoň 80 % pedagogů předčítá dětem v mateřské škole. Předpoklad se mi naplnil. Můj odhad byl dokonce překonán, když z odpovědí na otázku číslo 4 jasně vyplývá, že dokonce všichni respondenti při relaxaci dětem čte. Dozvěděla jsem se, že nejčastější délka četby je mezi 10 až 30 minutami.

Základem druhého předpokladu byla teorie, že učitelé budou vést rodiče dětí k četbě, a tak i k rozvoji čtenářské pregramotnosti. Výsledky mě mile překvapily. Můj předpoklad byl, že 70 % z dotazovaných odpoví kladně. Výsledky hovoří o 92 % respondentů, kteří uvedli, že rodiče vedou k předčítání dětem.

Povědomí o projektu *Celé Česko čte dětem* byl další ze stanovených předpokladů. Musím konstatovat, že ani zde jsem se v předpokladu nemýlila. Projekt *Celé Česko čte dětem* zná nebo o něm alespoň slyšelo 92 % respondentů. Můj odhad byl 80 %. Z dotazníku lze vyčíst, že pedagogové olomouckého regionu mají povědomí o projektu.

Ohledně čtvrtého předpokladu musím konstatovat, že můj předpoklad byl nadsazený. Myslela jsem si, že alespoň polovina respondentů, která má povědomí o projektu, je do něj zapojena. Z dotazníků vyšlo jasně najevo, že pouze 36,65 % se do projektu zapojuje. Tato informace mě překvapila, domnívala jsem se, že v projektu bude zapojeno více mateřských škol.

Z posledního předpokladu, který byl ode mne vznesen, bylo 70 % kladných reakcí na seznámení se s projektem a podílení se na jeho realizaci. Všichni respondenti uvedli, že mají zájem se s projektem seznámit a dále spolupracovat na jeho realizaci. Je vidět, že dotazovaní mají chuť se dále vzdělávat a chuť podílet se na realizaci.

Dále bych ráda zhodnotila projekt, který jsem se pokusila implementovat do konkrétní mateřské školy. Celý projekt jsem nesla na bedrech já a jsem ráda, že mi vedoucí učitelka umožnila všechny dny mít ve vlastní režii.

Zhodnocení vytyčených cílů v rámci projektu. První cíl, ukázat paní učitelce, jak projekt probíhá, práce s projektem v mateřské škole a rozvinutí práce s knihou, byl plněn v rámci celého týdne. Projekt byl hodnocen kladně ze strany paní učitelky i paní ředitelky. Následující týden jsem se sešla s paní ředitelkou a probrala s ní konkrétní zapojení do projektu přes webové stránky. Podle dohody se mateřská škola do projektu zapojí začátkem nového školního roku.

Projekt je postaven na propojení tří generací, kde se setkávají prarodiče s dětmi a děti s rodiči. Díky nástěnce, kde jsme každý den vyvěšovaly výtvary dětí vztahující se k denní pohádce s babičkou, rodiče viděli naši práci v mateřské škole. Projekt byl rodiči chválen, moc se jim líbil a vyvolal u nich nadšení. Reakce nebyly 100% kladné. Pouze od jedné maminky přišla negativní reakce, přišly jí pohádky pro dítě moc těžké. Většina rodičů každý den četla dětem pohádky, někteří pouze výjimečně zapomněli. Přístup rodičů mě mile překvapil.

Láska k literatuře a četbě byl třetí cíl, jež byl plněn v rámci pohádkového týdne. Děti dostaly od babičky vytvořenou knihu, kterou si samy dozdobily a pracovaly s ní. Každé dítě mělo svoji vlastní knihu, ale nechovaly se k ní nikterak hezky. Bylo nutné děti upozorňovat, že se knize nemačkají stránky a nečmárá se do ní. Tento cíl nelze naplnit během jednoho týdne. K jeho splnění je především důležitá spolupráce rodičů a mateřské školy.

11 ZÁVĚR

Věřím, že mnoho hodin věnovaných tvorbě této bakalářské práce nepřijde vniveč. Doufám, že práce poslouží jako studijní materiál a zpětná vazba projektu *Celé Česko čte dětem*. Může být použita jako námět, jak zpracovat projekt Babička a dědeček do školky nebo jak pojmout aktivitu pro rozvoj čtenářské pregramotnosti dětí v mateřské škole.

V teoretické části jsem některým problematikám věnovala podrobně, jiné pouze nastínila. Vzhledem k rozsahu práce nebylo možné se každou problematikou dopodrobna zabírat. V práci bylo definováno předškolní vzdělávání, osobnost učitele a čtenářská pregramotnost. Nastínila jsem Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání a jeho obsah vzhledem k čtenářské pregramotnosti. V závěru teoretické části jsem uvedla informace o projektu *Celé Česko čte dětem*.

V rámci praktické části jsem si stanovil tři cíle. První cíl, zmapovat povědomí o projektu *Celé Česko čte dětem* ve vybraných školách olomouckého regionu, jsem plnila pomocí dotazníkového šetření. Z dotazníků vyšlo najevo, že povědomí o projektu je na vysoké úrovni, bohužel ne moc mateřských škol je do projektu zapojeno. Stěžejní částí praktické části bylo vytvoření projektu na základě projektu Babička a dědeček do školky a jeho následná realizace v mateřské škole. Projekt měl veliký úspěch u učitelů, rodičů i dětí.

Chtěla bych zdůraznit, že projekt je pouhou ukázkou způsobu zpracování, a tudíž neodpovídá přímo projektu Babička a dědeček do školky. To, že se projekt vydařil, potvrzuje skutečnost, že vedoucí učitelka mateřské školy přislíbila zapojení školy projektu *Celé Česko čte dětem* – Babička a dědeček do školky v září roku 2019. Tím se naplnil i poslední ze stanovených cílů.

Věřím, že má práce poukáže na možnosti práce s knihou a zaujme nejen pedagogy, ale i rodiče a ovlivní malé děti, aby se od knihy nikdy neodklonily.

12 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. BUDINSKÁ, Martina, Soňa HERMOCHOVÁ, Zuzana MÉSZÁROSOVÁ, Jaroslava RAMPOUCHOVÁ a Kamila BALHAROVÁ. *Jak být dobrý učitel: [tipy a náměty pro třídní učitele]*. Praha: Raabe, c2012, 1 sv. (různé stránkování). Třídní učitel, 1. ISBN 978-80-87553-39-8.
2. BYTEŠNÍKOVÁ, Ilona. *Komunikace dětí předškolního věku*. Praha: Grada, 2012, 236 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-3008-0.
3. FASNEROVÁ, Martina. *Prvopočáteční čtení a psaní*. Praha: Grada, 2018, 282 s. Pedagogika. ISBN 978-80-271-0289-1.
4. FASNEROVÁ, Martina. *Vybrané kapitoly z elementárního čtení a psaní*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012, 117 s. Skripta. ISBN 978-80-244-3143-7.
5. GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-85931-79-6.
6. HOLEČEK, Václav. *Aplikovaná psychologie pro učitele*. 1. v Plzni: Západočeská univerzita, 2002, 74 s. ISBN 8070827394.
7. KALHOUS, Zdeněk. *Základy školní didaktiky*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1995, 121 s. ISBN 8070675462.
8. KANTOROVÁ, Jana a Helena GRECMANOVÁ. *Vybrané kapitoly z obecné pedagogiky I*. Olomouc: Hanex, 2008, 244 s. Vzdělávání. ISBN 978-80-7409-024-0.
9. MAŇÁK, Josef a Vlastimil ŠVEC. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003, 219 s. ISBN 80-7315-039-5.
10. NAKONEČNÝ, Milan. *Základy psychologie*. Praha: Academia, 1998, 590 s. ISBN 8020006893.
11. OPRAVILOVÁ, Eva. *Předškolní pedagogika*. Praha: Grada, 2016, 220 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5107-8.
12. PRŮCHA, Jan a Soňa KOŤÁTKOVÁ. *Předškolní pedagogika: učebnice pro střední a vyšší odborné školy*. Praha: Portál, 2013, 181 s. ISBN 978-80-262-0495-4.
13. *Předškolní a primární pedagogika: Předškolná a elementární pedagogika*. Vyd. 2. Editor Zuzana KOLLÁRIKOVÁ, editor Branislav PUPALA. Praha: Portál, 2010, 455 s. ISBN 978-80-7367-828-9.
14. RIGEL, Filip. *Školský zákon: komentář*. v Praze: C.H. Beck, 2014, xvii, 820 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-550-3.

15. SANTLEROVÁ, Květoslava. *Metody ve výuce čtení a psaní*. Brno: Paido, 1995, 56 s. ISBN 8085931052.
16. SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování*. Praha: Grada, 2007, 322 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1821-7.
17. ŠMELOVÁ, Eva. *Mateřská škola a její učitelé v podmínkách společenských změn: teorie a praxe*. II. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006, 159 s. ISBN 8024413736.
18. ŠMELOVÁ, Eva. *Mateřská škola: teorie a praxe*. I. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004, 168 s. ISBN 8024409458.
19. ŠMELOVÁ, Eva a Michaela PRÁŠILOVÁ. *Didaktika předškolního vzdělávání*. Praha: Portál, 2018, 229 s. ISBN 978-80-262-1302-4.
20. ŠTEFANOVIČ, J. *Osobnost učitele*. In PARDEL, Tomáš. *Pedagogická psychologie*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1963, 202 s.
21. ŠTĚPANÍK, Jaroslav, Irena OCETKOVÁ a Rudolf KOHOUTEK. *Základy pedagogické psychologie*. Brno: CERM, 1996, 184 s. ISBN 808586794X.
22. TOMÁŠKOVÁ, Iva. *Rozvíjíme předčtenářskou gramotnost v mateřské škole*. Praha: Portál, 2015, 140 s. ISBN 978-80-262-0790-0.
23. VALIŠOVÁ, Alena a Hana KASÍKOVÁ. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada, 2007, 402 s. Pedagogika. ISBN 9788024717340.
24. VAŠUTOVÁ, Jaroslava. *Profese učitele v českém vzdělávacím kontextu*. Brno: Paido, 2004, 190 s. ISBN 80-7315-082-4.

INTERNETOVÉ ZDROJE

25. Celé Česko čte dětem. *Celé Česko čte dětem* [online]. Copyright© [cit. 09.04.2019]. Dostupné z: <https://celeceskoctedetem.cz/>
26. Jim Trelease's Home Page. *Jim Trelease's Home Page* [online]. Copyright© [cit. 09.04.2019]. Dostupné z: <http://www.trelease-on-reading.com/>

OSTATNÍ ZDOJE

27. KATRUŠÁKOVÁ, Eva, *Ústní sdělení, Celé Česko čte dětem*, o.p.s., Celé Česko čte dětem, o.p.s. Janáčkova 10/1426, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava, 9.11. 2018

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Číselné zhodnocení zastoupení mužů a žen	27
Tabulka 2 – Číselné zhodnocení věkového rozložení respondentů.....	28
Tabulka 3 – Číselné zhodnocení délky praxe.....	29
Tabulka 4 – Předčítání v mateřské škole	30
Tabulka 5 – Četba v různých částech dne	31
Tabulka 6 – Četba před odpočinkem.....	32
Tabulka 7 – Vedení rodičů k předčítání dětem a k rozvoji čtenářské pregramotnosti	33
Tabulka 8 – Důležitost čtení.....	34
Tabulka 9 – Rozvoj čtenářské pregramotnosti v mateřské škole	35
Tabulka 10 – Pomůcky na rozvoj čtenářské pregramotnosti.....	36
Tabulka 11 – Povědomí o projektu Celé Česko čte dětem.....	37
Tabulka 12 – Zapojení mateřských škol do projektu	38
Tabulka 13 – Zapojení mateřských škol do různých aktivit.....	39
Tabulka 14 – Plán seznámit se s projektem, pokud jej nezná, nebo začít spolupracovat.....	41

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 – Zastoupení mužů a žen.....	27
Graf 2 – Věkové rozložení respondentů	28
Graf 3 – Délka praxe v mateřské škole.....	29
Graf 4 – Předčítání v mateřské škole.....	30
Graf 5 – Četba v různých částech dne	31
Graf 6 – Četba před odpočinkem.....	32
Graf 7 – Snaha o vedení rodičů k předčítání dětem	33
Graf 8 – Význam čtení pro rozvoj čtenářské pregramotnosti.....	34
Graf 9 – Činnosti k rozvoji čtenářské pregramotnosti.....	35
Graf 10 – Pomůcky na rozvoj čtenářské pregramotnosti	36
Graf 11 – Povědomí o projektu Celé Česko čte dětem.....	37
Graf 12 – Zapojení mateřských škol do projektu	38
Graf 13 – Zapojení mateřských škol do různých aktivit	39
Graf 14 – Chůť spolupracovat nebo se seznámit s projektem.....	41

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Dotazník

Příloha č. 2: O mravenci a holubovi

Příloha č. 3: O mravenci a holubovi

Příloha č. 4: O chlubitvém jelenovi

Příloha č. 5: O chlubitvém jelenovi

Příloha č. 6: O pávovi a sojce

Příloha č. 7: O pávovi a sojce

Příloha č. 8: O tvrdohlavých kozách

Příloha č. 9: O tvrdohlavých kozách

Příloha č. 10: O vlku a čápovi

Příloha č. 11: O vlku a čápovi

Příloha č. 12: Moje knížka ze školky

Příloha č. 13: Moje knížka ze školky

Příloha č. 14: Moje knížka ze školky

Příloha č. 15: Moje knížka ze školky

Příloha č. 16: Moje knížka ze školky

Příloha č. 17: Moje knížka ze školky

Příloha č. 18: Moje knížka ze školky

Příloha č. 19: Moje knížka ze školky

Příloha č. 20: Moje knížka ze školky

Příloha č. 21: Moje knížka ze školky

Příloha č. 22: Moje knížka ze školky

Příloha č. 23: Moje knížka ze školky

Příloha č. 24: Nástěnka

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA 1: DOTAZNÍK

Dobrý den,

jmenuji se Tereza Horská. Jsem studentkou Pedagogické fakulty Univerzity Palackého, v oboru Učitelství pro mateřské školy. Chtěla bych Vás požádat o vyplnění dotazníku k mé bakalářské práci, která se zaměřuje na projekt „*Celé Česko čte dětem*“ a jeho implementaci v mateřských školách olomouckého regionu. Dotazník je anonymní a veškeré informace budou použity pouze ke studijním účelům.

Mnohokrát děkuji za Váš čas.

1. Jaké je Vaše pohlaví?

- a. Muž
- b. Žena

2. Kolik je Vám let?

.....

3. Jaká je délka Vaší praxe?

.....

4. Předcítáte dětem v mateřské škole?

- a. Ano
- b. Ne

5. Pokud ANO, kdy (v jaké části dne v mateřské škole)?

.....

6. Jak dlouho dětem čtete před odpočinkem?

- a. do 10 minut
- b. do 30 minut
- c. více jak 30 minut

7. Snažíte se vést rodiče k tomu, aby dětem doma četli a rozvíjeli tím čtenářskou pregramotnost?
- Ano
 - Ne
8. V čem je podle Vás čtení důležité pro rozvoj čtenářské pregramotnosti?
-
9. Jak rozvíjíte čtenářskou pregramotnost ve Vaší mateřské škole?
-
10. Jaké pomůcky používáte k rozvoji čtenářské pregramotnosti?
-
11. Znáte projekt *Celé Česko čte dětem*?
- Ano, projekt znám.
 - Ne, ale projekt mě zajímá.
 - Ne, projekt mě nezajímá.
12. Pokud ANO, jste do projektu zapojeni?
- Ano
 - Ne
13. Pokud ANO, do jaké z aktivit je zapojena Vaše mateřská škola?
- Akce školy – Čtení dětem s rodiči a prarodiči.
 - Výtvarná soutěž.
 - Čtenářská soutěž Knihorej.
 - Týdenní čtení dětem v ČR.
 - Projekt – Babička a dědeček do školky.
 - Projekt – Moje první kniha.
 - Nezapojujeme se do žádné z aktivit.

14. V čem je podle Vás tento projekt přínosem pro společnost?

.....

15. Pokud tento projekt neznáte, máte do budoucna v plánu začít spolupracovat či seznámit se s projektem *Celé Česko čte dětem*?

- a. Ano.
- b. Ne.

Ještě jednou děkuji za Váš čas a přeji vše dobré!

PŘÍLOHA 2: O MRAVENCÍ A HOLUBOVI

PŘÍLOHA 3: O MRAVENCÍ A HOLUBOVI

PŘÍLOHA 4: O CHLUBIVÉM JELENOVI

PŘÍLOHA 5: O CHLUBIVÉM JELENOVI

PŘÍLOHA 6: O PÁVOVI A SOJCE

PŘÍLOHA 7: O PÁVOVI A SOJCE

PŘÍLOHA 8: O TVRDOHLAVÝCH KOZÁCH

PŘÍLOHA 9: O TVRDOHLAVÝCH KOZÁCH

PŘÍLOHA 10: O VLKU A ČÁPOVI

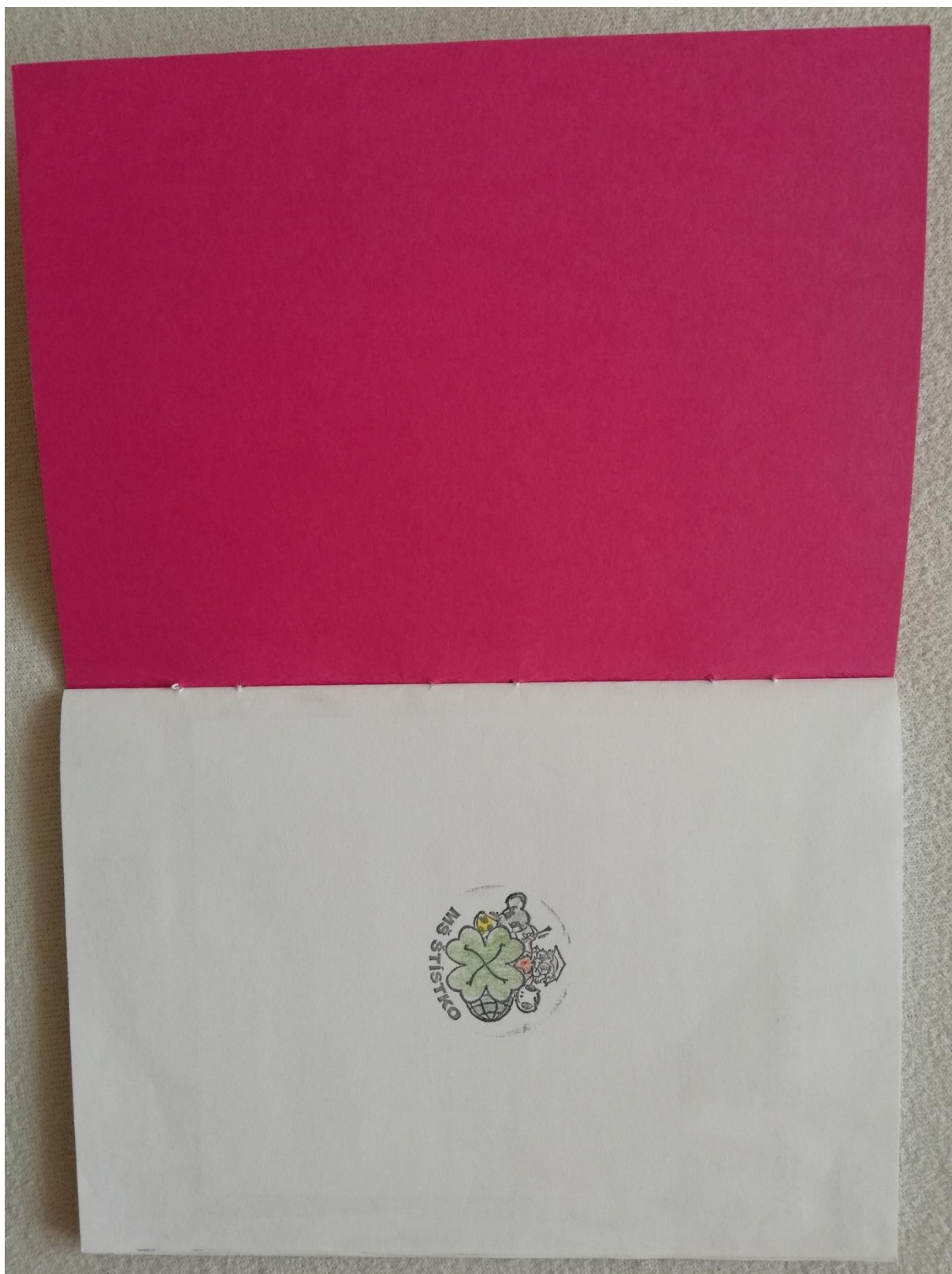
PŘÍLOHA 11: O VLKU A ČÁPOVI

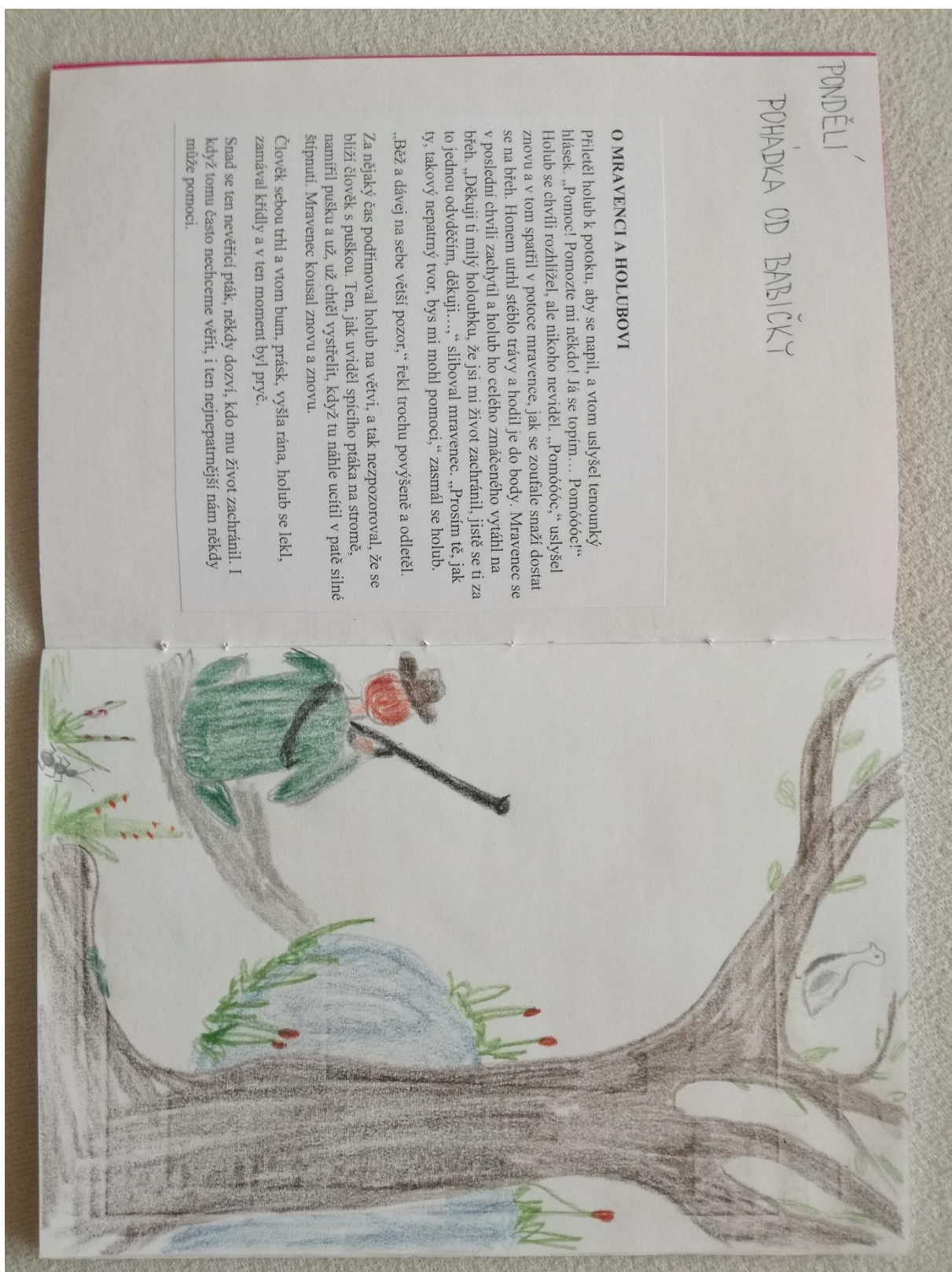
PŘÍLOHA 12: MOJE KNÍŽKA ZE ŠKOLKY

PŘÍLOHA 13: MOJE KNÍŽKA ZE ŠKOLKY

PŘÍLOHA 14: MOJE KNÍŽKA ZE ŠKOLKY

PONDĚLÍ

DOMÁCI POKLADKA

JAK JELEN KRALOVAL

Byl jednou jeden jelen. Na jaře mu zničehonic vyrazili na čele dvě boule a to ho velmi mrzelo. Kdejaký zajíček, kdejaká veverka se mu pošklebovali jaké je to nemešlo boulovat. Pak mu však z bouli vyrostli dva klacinky a za pár dnů měl na hlavě větvička jako hrom. Byl z něho parohatý jelen. Potkal ho zajíc posníváček přestal se zubit a vysekl jelenovi poklonu až k zemi. Uviděla ho veverka a div mu ruku nepohlíbila. Viděla to liška a řekla si, že by mohla mít pěknou polizanci, kdyžby jelenovi neprojevila trochu tučty. Kdoví co z něho jednou bude.

Když si všechno tohle spočetala jelenova matka laň, povídá: - Jelene, nevíš, že je z tebe král zvířat? Když jsi král, musíš tedy kralovat. - Copak vím, jak se to dělá, poděsil se jelen. - Nemí to nic těžkého, posadíš se na trn a budeš každému rozkazovat.

Jelen se tedy posadil na trn a rozkazoval. Zvířata dostala strach, aby se jelen nerozzlobil a dělala všechno, co jim přikázal. Začala si to za čas pochvalovat. - Nemusíme teď na nic myslet, všechny starosti jsme přenechali jelenovi. Ten ví, co se má a nemá. Je to přece král.

Neuplynul dlouhý čas a jelenovi šla z kralování hlava kolem. Musel se o všechno starat. Na nic nesměl zapomenout, aby neřklal. Ze něco zkazil. Dokonce už ani tráva nerostla, dokud jí to nepřipomněl, ani nepřešlo, když to nerozkázal. Sotva ale přišlo, přestalo být hezky, sluníčko nesvítilo a zvířata se zlobila, jak to ten jelen vede od deseti k pěti. Ani v noci už nemohl zahnout oči, aby se něco nesešlo, aby ho k něčemu nevolali a necháli na něm radu. Jednoho dne došla jelenovi típělivost. Měl kralování po krk. Rozběhl se mezi stromy a stržil parohy z hlavy. Byl zase obyčejný boulovatý jelen. Chodil po lese, okusoval trávu a sem a tam si něco zobnal. Však to teď všichni jeleni dělají po něm. V zimě shodí parohy a mohou se jít klouzát.

ÚTERY

POHÁDKA OD BABIČKY

O CHLUBIVÉM JELENŮVI

Statný jelen pobíhal po lese. Když se jednou zastavil u lesní studánky, naklonil se nad stříbrnou hladinu a překvapeně hleděl na svůj odraz. Uviděl se jako v zrcadle. Spatřil svou krásnou hlavu s mohutnými parohy.

„Jak jsou krásné, krásnější ozdoba na hlavě nikdo nemá, ani královská koruna se mým parohům nevyrovná.“ pyčhou se celý natířasal. Točil se, kroutil, hlavou pohazoval, zkrátka nemohl se na sebe vynadřít. Nejeden však zahlédl své štíhle nožky na malých kopytkách.

„Jaké to mám ale tenké nohy a jak jsou osklivé“ povzdychl si jelen, „ještě, že mám tak krásné mohutné parohy, snad si potom mých ohýzděných nohou nikdo nevsíme.“

V tom ale zaslechl zuřivý štekot psů a hlasité pokřikování lovců. Rozběhl se a utíkal, co mu nohy stáčí, běžel lehounce, skoro jako by letěl. Zamířil do hustého mlázi, aby se před lovci schoval. Svými krásnými parohy se však zapletl do větví a nemohl se pohnout z místa. Už se blížili zuřivé štekající psi a za nimi lovci. Jelen se z posledních sil vzepnul na svých poháněných nohou a několika skoky byl pryč.

Od té doby se již nikdy nechlubil svou krásnou ozdobou a vážil si svých rychlých nohou, které se mu zprvu tak nelíbily.

Na ty louce zelený

1 Na ty louce zelený, buď se ze - le - ný, pa - nác se - štá -
 je - le - ní, ja - ké je - štá -
 v - ka - ní - sít - ce - ze - le - ný, ze - le - ný, ze - le - ný, ze - le - ný

2 Pochyť na mě, na mlu, zrodím Ti jelen, aby se Ti zdálo karmouše akvári.
 3 Pochyť na mě, na mě, zrodím Ti jelen, aby se Ti zdálo myšičkaš špice.

ÚTERÝ

DOMÁCI POHÁDKA

JAK MĚL JEŽEK STAROSTI S BODLINAMI

Byl jednou jeden ježek. Žáda měl samý trn, samý osten. Vypadal jako jehličtěk. Když ho chtěl někdo pohladit, popíchal si ruku. – To bych rád věděl, nač jsou mi bodliny dobré. Akorát tak pro zlost, sěžoval si kde komu. – Tak proč si je nedáš ostříhat? Divili se mu druzí a ježek se tůkal do čela: – To je nápad! Šel k holiči a posadil se do křesla. – Jak prosím? Zepjal se holič. Na pěšinku, nebo ofinku? – na ježek! Urazil se ježek.

A tak byl z něho zase jen ježek. Bodliny měl teď kratší, ale o to pichlavější. Zdaleka se mu vyhýbali, aby jim neudělal do kožichu díru. A divili se mu, proč že se nepustí do krejčoviny, když má plná žába jehel. – To je nápad! Ťukl se ježek do čela a zařídil si krejčovskou dílnu.

Neпоtřeboval k tomu vlasné vůbec nic. Sam byl jako šicí strojí a látku si přinesli druzí. Slo mu to báječně. Šil a ještě si při tom zpíval.

Píčky, píčky, píčky, píčky

šiju polštáře a cíchy.

Za jednou vteřinu,

ušíju vám peřinu.

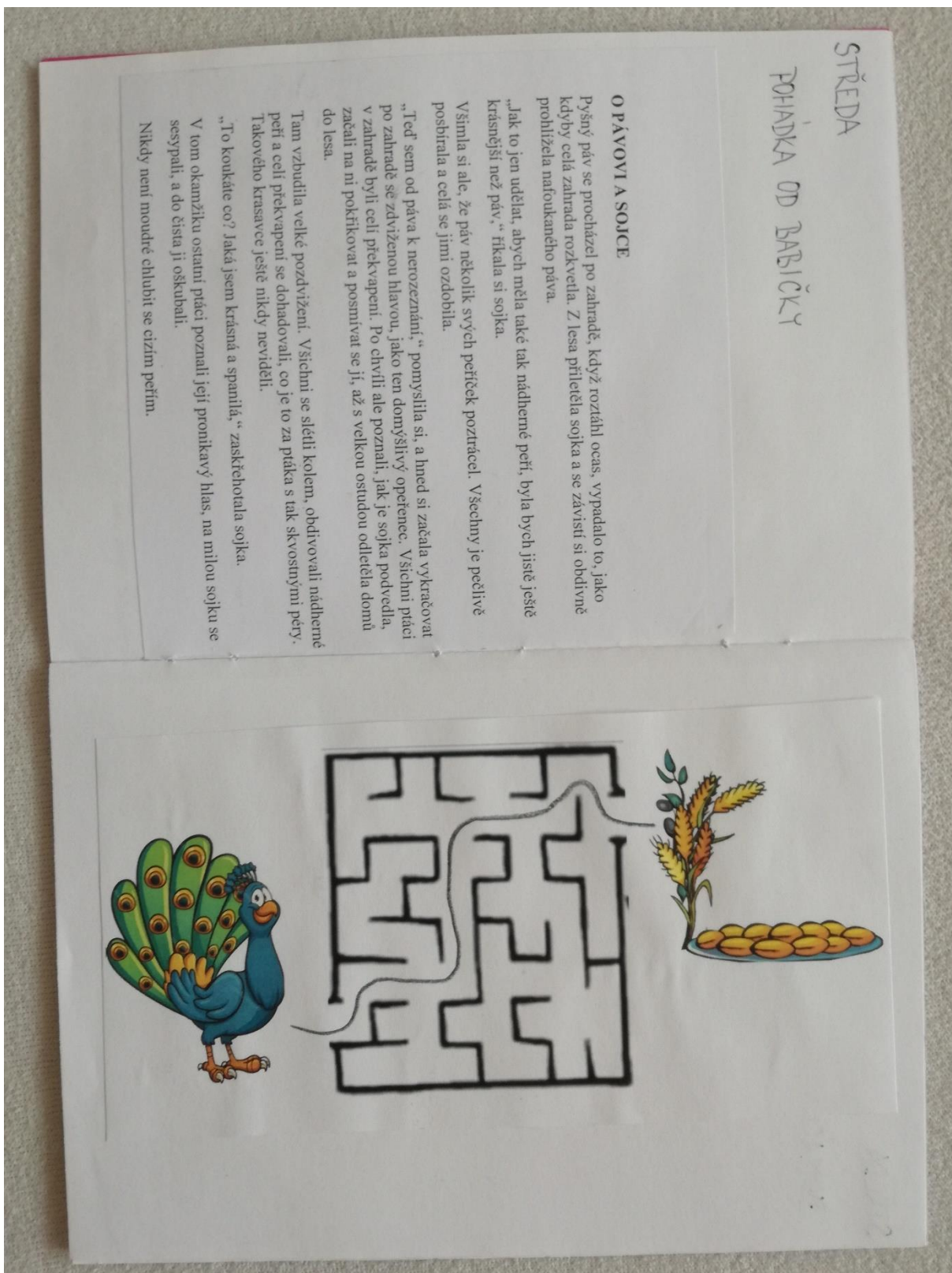
Jenže ouha, jezkovy peřiny byly samá dírká. Sotva je nacpali, peři se dralo druhou stranou ven. Ježek měl co dělat, aby všechny dírky zase zalátal.

Brzy ho přešla všechna radost. Chodil po zahradě sem a tam, nebo si lehl na záda a koukal do oblak.

Ani si nevšiml, že už je podzim a ze stromů padají jablka a hrusky. Když se pak zvedl z trávy, bylo mu divné, do čeho to zase píchl. Ohlédl se, a tu vidí, že má záda utmněnou zásohánou. – Konečně vím, na co mi jsou bodliny dobré, oddechl si ježek zhluboka. A od té doby sbíral všechno, co se dalo napíchnout. Ani sevrklou švestkou nepohrdl. Něco prodal, něco rozdál, něco sněd. Co zbylo, schoval do komory. Začalo se mu dárřit dobře. Nemutil se, měl co jíst, ani v zimě už nemusel o hladu brnčet.

PŘÍLOHA 18: MOJE KNÍŽKA ZE ŠKOLKY

STŘEDA

DOMÁCI POHÁDKA

JAK ROSTOU ŽÁBY

Byli jednou docela mali pulci. Plavali v rybníce, měli oči jako ryby, tělo jako ryby, mřskali očáskem, pouštěli bublinky a mysleli si, že z nich bude candát nebo tloušť. A protože to byli pulci, strašně je to mrzelo. Koukali na břeh a snili, jaké by to bylo krásné, kdyby mohli běhat v trávě jako jeleni. Celé dny pak o tom zpívali smutnou písničku.

Tiše plavou ryby,

nožičky jim chybí.

Kdyby je však měly,

taky skákaly by.

Jednoho dne vyrazilo pulcům něco vzhadu vedle očásku. Mělo to kolínka a prstíčky. Když jim to vyrostlo i ve předu, byly z toho celkem čtyři nohy. Pak jim upadl rybi očásek a to už pulci nevydžželi. Vyskočili na břeh a začali tu vrískat jako pomluní.

Máme celkem čtyři nohy,
a jsme celí zelení.

Až se zmužem na parohy
pak z nás budou jeleni.

Hned na to začali trénovat jelení skoky. Skákali a skákali, parohy však jim ne a ne vyrazit. Navěčer, když už byli celí uskákání, vymočila se z rybníka stará žába a povídá: - Skokani, hrbaj zpátky do vody, jinak docista uschnete. - Jak to, do vody? Urazili se bývali pulci. Nejsem přece ryby. Čekáme tu na běhu, až z nás budou jeleni. Žába se s nimi nechtěla hádat. Chytila jednoho po druhém a šup s nimi do rybníka. Sorva byli pulci ve vodě, začali mřskat nožičkami, potápět se a kuňkat. Bylo to ještě veselější než skákat na břehu. Ani se jim nechťelo na kůť. Museli je tam za ucho dotáhnout a přísně nadržet: - A budete spát, žáby! - Tak my jsme tedy žáby, divili se pulci, nejsem ryby ani jeleni. Opravdu, staly se z nich žáby. A bylo to ze všeho to nejkrásnější.

ČTVRTEK

POHÁDKA OD BABIČKY

O TVRDohlAVÝCH KOZÁCH

Jednou na večer, když se vracely dvě kozy z pastvy domů, setkali se náhodou na tak úzké lávce nad potokem, že se ani vyhnout nemohly. Zastavily se proti sobě a jedna koza si pomyslí: „Co bych já uhybala, počkám, až uhne ona.“

Druhá koza byla stejně neústupná a zahalekala: „Uhni mi z cesty, ty kozo jedna!“

„Ani mě nenapadne, proč zrovna já? Ty mi koukej pěkně rychle zmizet z očí!“ křičela první, pevně se zapřela kopytky a pyšně pohodila hlavou.

„Ne, ne, néé, ani nápad“, mečela jedna, co jí síly stačily.

„Ani já nepovolím a neuhnou a neuhnou“, kvičela druhá a zlostně podupávala přední nohou.

A tak se tvrdohlavé kozy chvíli dohadovaly, pak do sebe začaly strkat a nakonec obě trkaly hlava nehlava takovou silou, že ztratily rovnováhu a zřítily se do potoka. Kozy se lekly a chvíli nechápavě koukaly, co se to děje. Vzpanatovaly se až ve chvíli, kdy jim ledová voda z lesní bystřiny zchládila jejich tvrdohlavé palice.

Příslaví říká: „Dvě tvrdé hlavy vždycky se srazí.“

A tak to dopadne, když se nechráme staré pravdy, že „moudřejší ustoupí“.

ČTVRTEK

DOMÁCI POHÁDKA

JAK ROSTE TRÁVA

Jestli si náhodou myslíte, že tráva roste jen tak sama od sebe, jste vedle jak ta jedle. Jen tak rostou jenom kopyty, bodláčí a plevel. Tráva k tomu potřebuje hudbu. A ne ledajakou. Hudbu tak tichou, že ji sotva uslyšíte.

Však ji hrají právě rovnou do ouška. Je sametová a po ránu trochu navlhá. Housle se v ní rozplývají samou láskou. Jen si je poslechněte:

Fidli, fidli na housličky,

pro zvonky a pro přesličky,

pro všechny, co chodí bosí

A studí je kapky rosy.

K polednímu tráva obvykle zamhouří oči a na chvílku si zdřímne. Jen všelijací drobní živáči se v ní honí a sem tam ji zašimrají. Proto je polední hudba v trávě plná špásu a kudrlinek:

Fidli, fidli samá ryčky,

pro cvrčky a pro kobylky,

Fidli, fidli kudrlinky,

Ať se smějí mandelinky.

Potom tráva roste až do večera, kdy se zastaví a vzdychne: - Tak, a jsem zase o kousek větší. Když tohle tráva řekne, nasadí hudba hodně zhluboka, protože už je čas myslet na spaní:

Fidli, fidli na violu,

ať je nám tu dobře spolu.

Na basu a na cello,

aby to jen bzučelo.

Jistě jste si už všimli, že trávě nehrají žádné trubky ani klarinety. Jen samé smyčce. A na ty to umějí hlavně brundibáři, cvrčkové, koníci a chrousti.

Nikdo jiný by taky nevydržel fídlat ve dne v noci. A hudba v trávě nesmí přestat ani na chvíličku. Zvláště když tráva spí a rostou jí vlásky. Hudba hraje a hraje a ty vlásky jsou zničeho-nic až po kolena.

PÁTEK

POHÁDKA OD BABIČKY

O VLKU A ČÁPOVI

Nemasytný vlk slavil narozeniny. Uspořádal velkou slavnost a pozval na ni zvířata z okolí. Hostina to byla náramná, jedlo se a pilo, nejvíce však hodoval sám vlk. Cpal se, jako kdyby snad v životě nejedl, hlal velká sousta, až se mu náhle v krku vzpříčila ohromná kost. Chroptěl a naříkal, prosil, aby mu někdo pomohl, zvířátka si ale nevěděla rady. Myslela, že se vlk snad udusí. V tom ale letěl okolo čáp, a když uviděl to nadělení, ihned přispěchal na pomoc. Strčil vlkovi do krku svůj dlouhý zobák, chytil kost a mříška byla hnedle venku.

„Tak, tak, tak,“ zasklupal zobákem a řekl: „Vidíš, všechno dobře dopadlo a teď by se slušelo, abys mě také pozval na hostinu.“

Vlk se rychle vzpamatoval, a protože mu nebylo vhod, že vděčí za záchranu nějakému ptákoví, rozzeleně zahalčkal: „Co si o sobě myslíš, hloupý čápe, copak je příjemné, když někomu strkáš do krku ten svůj obrovitý klaban? Běž, ať už tě raději nevidím.“

Čáp se podívil nad takovým nevděkem, ale dlouho se nerozumnýšlel a letěl si po svých. Vlk se opět s plnou verou pustil do jídla a nešťastí bylo hotovo. Ukousl ohromné sousto a za chvíli měl v krku zase zabodnutou kost. Dusil se a chroptěl, ale mamě volal o pomoc. Kdepak byl čápovi konec, asi si odletěl naloviti nějaké žabky, když na hostině nic nedostal. Tak nevděčný vlk sám sebe potrestal.

PÁTEK

DOMACÍ POHÁDKA

JAK SI MEDVĚDI ZABRUSILI

Byli jednou tři lední medvědi. Plavali na ledové kře, která byla velká jako ostrov. A na tom ostrově bylo úplně všechno z ledu. Kopece i dolíčky, skály, hory i roviny. Nebyly tu cesty, ale jen samé klouzačky. Místo náměstí samá kluziště. Proto také lední medvědi od rána do večera bruslili. Jeden den dělali kroužky, druhý den holičky a třetí den zkoušeli spagát. Co jiného by taky dělali, když kra byla z ledu.

Led je jak známo studený, tvrdý, také však velmi křehký. Kdyby tohle všichni věděli, nikdy by se nestal žádné neštěstí. Ledním medvědem to však bylo jedno. Jednou, jako obvykle, zase bruslili. Pálka ledové kry byla už samý kroužek. A tehdy přesně uprostřed jeden z medvědu zakopl a bác ho, ležel na nose. Ostatním se to náramně líbilo. Bylo to mnohem veselější, než jen tak bruslit. A tak to začali taky zkoušet. Když upadl jeden, jen to zadunělo, když upadli dva, rúplo to, ale pořád se ještě nic nestalo. Když ale upadli všichni tři najednou, třasklo to, jako když upustíte talíř, a kra se rozhlta na kousky – pomoc, svěť se potápi! Volali medvědi, ale nikdo je neslyšel. Kdyby neuměli plavat, všichni by se utopili. Medvědi našťásti dávno už plavat uměli, a tak plavali a plavali od kusu ledu k jinému kusu, od ledovce k ledovci. Žádný však nebyl tak veliký, aby se na něm dalo žít.

Trvalo to možná týden a možná celý rok, než spatřili na obzoru ledovou kru velikou jako ta, na které se narodili. Vylezli na břeh, ořeřepali se a tři dny pak sušili promočené kůže. Co se jen přitom nakýčchali a zabilo je taky pořádně. O to větší měli pak radost, když zase mohli chodit v medvědim kožichu. I ledovou kru si pochvalovali. Říkali: - svěť je malý a křehký, byli bychom hlupáci, kdybychom si ho zase rozťískali. Musíme být na svůj led opatrní. A to také byli. Zuli si dokonce i brusle, obuli teplé papuče a chodí teď tak měkce a tiše, jako by ani nevážíli dva metráky.

PŘÍLOHA 24: NÁSTĚNKA

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Tereza Tylová
Katedra nebo ústav:	Katedra českého jazyka a literatury
Vedoucí práce:	Mgr. Milan Polák, Ph.Dr.
Rok obhajoby:	2019

Název práce:	Projekt Celé Česko čte dětem a jeho implementace v olomouckém regionu.
Název v angličtině:	A project Celé Česko čte dětem and its implementation in nursery schools of the Olomouc region.
Anotace práce:	Bakalářská práce, Projekt Celé Česko čte dětem a jeho implementace v mateřských školách olomouckého regionu se v teoretické části zabývá pojmy předškolní vzdělávání, osobnost učitele, čtenářská pregramotnost a informuje o projektu Celé Česko čte dětem. Praktická část obsahuje dotazníkové šetření realizované mezi učitelkami mateřských škol a popisuje realizaci části projektu na vybrané škole.
Klíčová slova:	Předškolní vzdělávání, metody a didaktické zásady, osobnost učitele, čtenářská pregramotnost, Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, projekt Celé Česko čte dětem, spolupráce rodiny a školy.
Anotace v angličtině:	The purpose of this bachelor's thesis is to analyse a project called Celé Česko čte dětem and its implementation in nursery schools of the Olomouc region. The aim of the theoretical part is to deal with the concepts of pre-school education, teacher's personality, pre-reading comprehension as well as to inform in general about this project. The purpose of the practical part is to describe the results of a questionnaire survey carried out among teachers of nursery schools as well as to present implementation of a part of the project at a selected school.
Klíčová slova v angličtině:	pre-school education, methods and didactic principles, teacher's personality, pre-reading comprehension, Framework Education Program for Pre-school education, the Czechlands read to children, family and school cooperation

Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1: Dotazník Příloha č. 2: O mravenci a holubovi Příloha č. 3: O mravenci a holubovi Příloha č. 4: O chlubitvém jelenovi Příloha č. 5: O chlubitvém jelenovi Příloha č. 6: O pávovi a sojce Příloha č. 7: O pávovi a sojce Příloha č. 8: O tvrdohlavých kozách Příloha č. 9: O tvrdohlavých kozách Příloha č. 10: O vlku a čápovi Příloha č. 11: O vlku a čápovi Příloha č. 12: Moje knížka ze školky Příloha č. 13: Moje knížka ze školky Příloha č. 14: Moje knížka ze školky Příloha č. 15: Moje knížka ze školky Příloha č. 16: Moje knížka ze školky Příloha č. 17: Moje knížka ze školky Příloha č. 18: Moje knížka ze školky Příloha č. 19: Moje knížka ze školky Příloha č. 20: Moje knížka ze školky Příloha č. 21: Moje knížka ze školky Příloha č. 22: Moje knížka ze školky Příloha č. 23: Moje knížka ze školky Příloha č. 24: Nástěnka
Rozsah práce:	56 stran
Jazyk práce:	Český jazyk